Svensk Fiskeri Tidskrift

ORGAN FÖR SVENSKA FISKEVÅRDSFÖRBUNDET

44:de årgången.

Svenska Fiskevårdsförbundets tidskrift, vårt lands äldsta fiskeripublikation, utkommer med 12 häften per år.

Prenumerationspriset, 4: — pr år, medför medlemskap i Svenska Fiskevårdsförbundet.

* * *

Fiskevårdsförbundet vill verka för förbättrad fiskevård och för tillvaratagande av de olika grenarnas av fisket intressen över huvud. Förbundets organ, **Svensk Fiskeri Tidskrift**, är avsedd att tjäna dessa syften. Den vill sträva att såväl vara en mötesplats, där den fiskeintresserade kan framföra sina åsikter och önskemål som även att genom instruktiva och vägledande artiklar stå den mindre förfarne till tjänst med råd och dåd. Även uppsatser av rent underhållande art komma ej att saknas.

* *

Varje fiskeintresserad person bör läsa Svensk Fiskeri Tidskrift!

Anmoda Edra fiskeintresserade vänner att ingå som medlemmar i Svenska Fiskevårdsförbundet.

Svenska Fiskevårdsförbundet.

LIKSOM "ALBATROSSEN" FÖLJER FARTYGET BÖRA OLJEKLÄDERNA "ALBATROSS" ≡FÖLJA EDER PÅ FISKEFÄRDEN.

Oljekläderna "ALBATROSS" finnas i en mångfald utföranden.

De garanteras absolut klibbfria.

Tillverkare: **REGNKLÄDERSFABRIKEN NORRKÖPING.**

Efterfråga nedanstående märke hos Eder handlande.

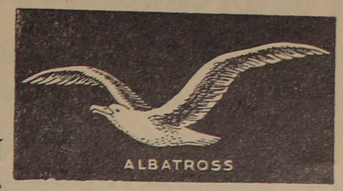

MÄRK
Edra inplanteringsgäddor!

Lämpliga märken erhållas på beställning hos

Öbergs Juvelerare- & Guldsmedsaffär

VÄSTERLÅNGGATAN 63, STOCKHOLM

(Leverantör av fiskmärken till Kungl. Lantbruksstyrelsen)

Ledig annonsplats

Veritas Solarolja

VERITAS OIL

är vid — 40° C. ännu lättflytande

och giver alltså största driftsäkerhet till och med vid lägsta i Europa förekommande temperatur. Den har ett genomsnittligt kaloriinnehåll av 10,500—10,800 värmeenheter pr kg. och är därför i användningen väsentligt mera ekonomisk än brännoljor med lägre kaloriinnehåll.

— Levereras överallt i Sverige och Danmark. —

ALFRED OLSEN & Co., Göteborg

Tel. Ryanäs 306 64, 306 65 Tel. Kontoret 336 30, 151 25

Fiskevattensägare!

Förbättra fisktillgången genom inplanteringsåtgärder.

Men tag råd från sakkunnigt håll innan Ni vidtager sådana. Vänd Eder till närmaste fiskodlingsanstalt eller fiskeritjänsteman. Tidskriften står gärna till tjänst med råd och upplysningar för dem, som ej ha tillgång till sakkunniga rådgivare.

Postprenumeranter,

som önska bli medlemmar i Svenska Fiskevårdsförbundet anmodas att med bifogande av prenumerationskvitto därom göra anmälan till sekreteraren,

Dr STEN VALLIN,
Drottningholm.

Ledig annonsplats.

FISKREDSKAP

såsom **Nät-** och **Notslingor, sjöfärdiga Nät,** patenterade **Sänk-** och **Flöttelnar** m. m.

Priskurant gratis och franko.

JON PAULSSONS
Fiskredskapsfabrik. Delsbo. Tel. 37.

FISKREDSKAP
tillverkas av
J. R. Ericsson,
Instrument- & Metallfabrik,
Sundbyberg.

Drag **Spinnare**
Håvar **Pirkar**
Spön **Gäddsaxar**

— Begär offert —

SEFFLE

RÅOLJEMOTORER

Den idealiska drivkraften för såväl fiske- som frakt- och bogserbåtar

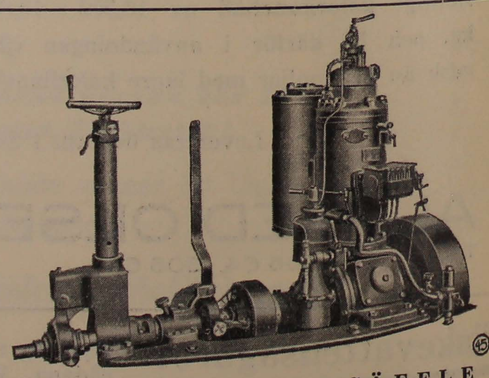

Billiga i inköp och ekonomiska i drift

SEFFLE MOTORVERKSTAD - SÄFFLE

NORRTELJE 1935. NORRTELJE TIDNINGS BOKTR.-A.-B.

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

Nr 11 **November 1935** **44:e årg.**

Fiskare!

Telefoner: Växel ... **23 04 25**
Efter kontorstid ... **21 54 65**
Telegramadr.: **"Medlaren"**

Kommissionär EMIL MOLIN,
Stockholms Stads Fiskhall,
ombesörjer fördelaktigast försäljningen av Edra fångster. Omgående avräkning och absolut reell behandling garanteras.
Varor avhämtas vid båtar och tåg.

PENTA

MARINMOTORER TYP K

1-cylindrig 3½— 5 hk vid 800/1100 v/m
2-cylindrig 7 —10 hk vid 800/1100 v/m

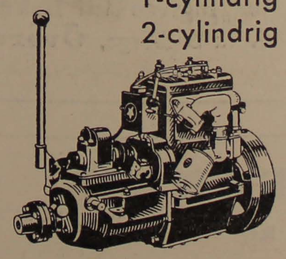

En billig men likväl gedigen motor, ekonomisk i drift och underhåll, pålitlig och lätt att sköta.
Även för fotogendrift.

AKTIEBOLAGET PENTAVERKEN, GÖTEBORG

Pris 50 öre.

Nät, Not Skötar.

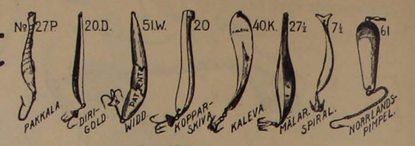

Redskap för vinterfiske.

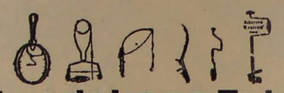

Prislista gratis.

Lundgrens Fiskredskaps Fabrik
Storkyrkobrinken 12. Stockholm 2.

Jakt- och Fiskredskap
SPORTARTIKLAR
m. m.
Katalog sändes fritt.
A.-B. GEORG A. BASTMAN
H. M. Konungens Hovleverantör.
Nybrogatan 1, Stockholm.

Röta och Mögel
angriper ej det trävirke, som bestrukits med
IMPREGNOL
Prospekt och närmare uppl. från tillverkaren:
Fosfatbolaget, Stockholm 16.

NORDISKA KOMPANIET
STOCKHOLM
Inköper till dagens högsta priser
insjö- och västkustfisk.
OFFERERA!

Lediga platser.

Fiskerikonsulentbefattningen
inom
Kalmar läns norra hushållningssällskaps område
sökes före 1 december 1935.

Lön kr. 3,000: — med tvenne ålderstillägg om 250 kr. efter 5 och 10 år. Reseersättning efter laga föreskrift. Tjänstebåt.

Tillträde efter överenskommelse.

Till förvaltningsutskottet ställd ansökan åtföljd av betygsavskrifter ingives till **fiskeristyrelsen,** Adr.: Solberga, ***Överum.***

K. F:s MARGARINFABRIK
SKANDINAVIENS STÖRSTA
Årsproduktion 14 milj. kg
Det sundaste, renaste och billigaste margarin köper Ni från oss.
Endast i kooperativa butiker.

SVENSK

FISKERI TIDSKRIFT

ORGAN FÖR SVENSKA FISKEVÅRDSFÖRBUNDET

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: RUD. HAMMARSTRÖM

REDAKTION: GUNNAR ALM, C. H. SCHAGER

N:r 11 Årgång 44 — Upplysningar om expedition och prenumeration m. m. å sista sidan. — November 1935

UR INNEHÅLLET:

Om laxöringarna i Örebro läns bergslag av Nils Eckerbom. — *Våra fiskars namn* av Dr Erik Modin. — *Gösodling i Stockholms län under åren 1933—35* av Axel Sundin. — *Förenta staternas fiskeribyrås försöksverksamhet* av G. A. — *Jämtlands läns sportfiskeklubb 25 år* av R. H—m. — *Rakaure* av Thoralv Klaveness. — *Stor lax* av O. O—n. — *Om statens olycksfallsförsäkring för fiskare* av Landshövding Malte Jacobsson. — *Litteratur.* — *I korta drag.* — *Fiske året runt.*

Om laxöringarna i Örebro läns bergslag.

Av *Nils Eckerbom.*

(Forts. o. slut).

Jag tror alltså fast på strömöringens goda framtid i våra vanliga Bergslagsvatten, på en renässans av öringsfisket där. Ett länge fisktomt, eller praktiskt taget fisktomt, strömmande vatten har säkerligen lagrade näringsförråd. Där är stora möjligheter för en kraftig inplantering att lyckas, varvid man givetvis oftast når bättre resultat om man kan sätta in en mycket stor mängd yngel på en gång i början än om man, som jag nu i mitt vatten, var tvungen att plottra med mycket små kvantiteter, år efter år, varvid de äldre ju gå illa åt efterkomlingarna. Vandringslusten hos de få kvarvarande öringarna i våra mellansvenska älvar är nu nästan borteliminerad och torde för varje ny lek bli allt mindre. Leken är mindre ansträngande än för de vandrande öringarna. Den synes icke heller efterföljas av någon stor utmattning, som låter "vraklax" driva med strömmen. Strömöringarna lämna nästan aldrig sina goda, skyddade höljor och härliga jaktmarker bland strömvirvlarna, där gäddorna hava ganska litet att säga till om. Med dvärgformens livsenergi, den magres väldiga livshunger, erövra och utnyttja nu strömöringarna de goda vatten, därifrån den större rasen förr fördrev dem.

Man behöver vid strömöringsplanteringar icke ha någon överdriven gäddskräck hel-

ler, tror jag. Gädda, abborre och lake hava ju i alla tider funnits i våra vanliga bergslagsälvar, men förr kunde öringarna det oaktat behålla hegemonien i de rinnande vattnen. Jag tror alltså att den kan återtaga och behålla den mot sina i strömmande vatten handikappade fiender bland fiskarna om den nu blott får hjälp och tid att övervinna det fruktansvärda slag, som cementdammbyggandet, vattenreglerandet och ståndspöfiskandet en gång var för den tidigare öringsrasen.

Med träget nattarbete i Bergslagsälvarna ha vi lyckats få en hel del strömöringsrom — men alltjämt alldeles för litet — som vi kläckt i anstalt.

Innan jag hade egna erfarenheter på området ansåg jag, förlitande mig på auktoritativa uttalanden, nödvändigt bygga en uppfödningsdamm för öringsynglet, om ock fiskerikonsulenten redan från början ställde sig tveksam mot lämpligheten av dammuppfödning av strömöringar. Jag byggde därför vid Hammarby en uppfödningsdamm

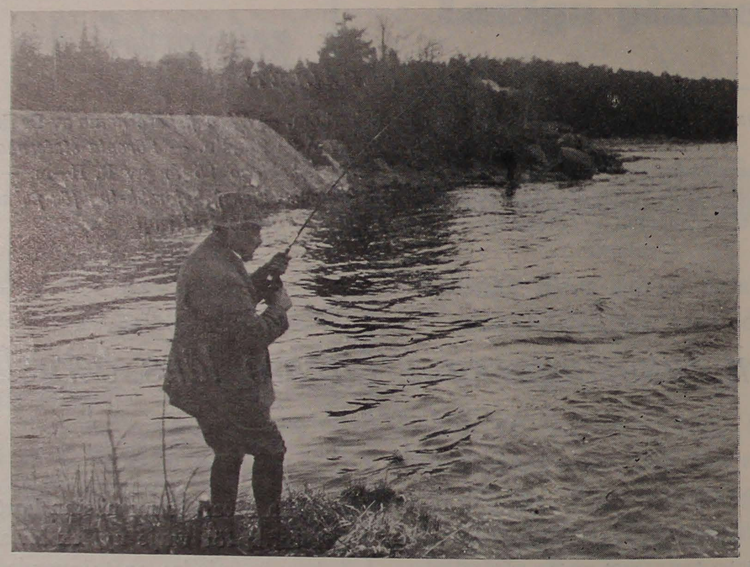

Lars Laurenius i pose.

Två av öringarnas värsta fiender om vintern, kräftorna och uttern, äro likvisst nu försvunna i nästan alla bergslagsvatten. Men utan mänsklig hjälp går det givetvis mycket, mycket långsamt för den minoritet, öringarna dock nu äro i bergslagens rinnande vatten, att med blott fridlysning återtaga herraväldet i strömmarna.

Det vill ock till att man verkställer kraftigast möjliga inplanteringar, åtminstone om man vill se resultat i sin egen livstid.

och sedan jag kostat på mig denna utgift har jag ock alltjämt årligen där fött upp några tusen öringsyngel. Jag skall icke utförligare ingå på frågan om sådana dammars konstruktion, ehuru den frågan är alltför litet ventilerad, och blott nöja mig med att understryka vikten av att dammen lägges så att man *fullständigt* behärskar tillsläpp och avlopp av vatten samt undviker all "stämpling" med virke i jordvallarna då det gäller mindre dammar. Det ligger så

nära till hands att använda sig av någon vattenförande bäck eller grav vid dammbyggnaden, men detta kan hämma sig fruktansvärt vid både högflod och vattenbrist, vilken senare ofta även medför en äventyrlig höjning av temperaturen. Det är många, som gjort sig kännbara förluster vid så byggda dammar, där man icke behärskar vattenflödet. "Stämplingen" är olämplig vid smådammar av det skäl att uppfödningsdammen ju står, och bör stå tom under vintern, varvid kälen fryser sönder den tunna vallen, som på våren alltså blir porös av "pipkrak"-bildningar o. d. När kälen släpper, hänger jorden upp sig, mer eller mindre, på stämplingsvirket, sjunker icke efter tillräckligt. Resultatet blir att vattnet börjar skära igenom och när det en gång börjat "skära", veta vi hur det i regel går! En sådan damm blir aldrig tät och pålitlig. Den drager ständiga reparationskostnader.

Annorlunda ställer sig dock förhållandet i en stor och tung jorddamm, som aldrig fullständigt kälar igenom på vintern och där jordmassans större tyngd på våren tätar eventuell porositet. I "bäckdammar" är det med "stämpling" praktiskt taget omöjligt förhindra det varierande och virvlande vattnet från att "skära". I en god jordvall måste givetvis förefintlig grästorv helt avlägsnas i vallens grund före byggandet. Grästorven användes sedan till att kläda vallens alla sidor varvid man givetvis bör tillse att sidvalls- och starr-grästorv, som tål att växa under och i vatten, placeras på vallens fot å innersidan av vallen medan hårdvallsgrästorv placeras på vallens bryn och yttersidan. Sådana små detaljer äro viktigare än man tror.

Men intressantare än dammkonstruktionen, att här tala om, är dock den stora frågan: dammuppfödning av öringsyngel eller icke. Och där måste jag gå emot de lärdes åsikter. All min erfarenhet nu tyder på att dammuppfödning icke är det bästa, åtminstone då det gäller strömöring. Och min kännedom om livets former i övrigt i den fria naturen gör mig mycket betänksam mot allt vad dammuppfödning heter.

Rent ekonomiskt sett är den direkta utplanteringen i fritt vatten till fördel för den, som har begränsade ekonomiska tillgångar. Man slipper dammbyggnads-, underhålls-, skötsel-, matnings-, och gödningskostnaderna, som alltid draga en bra slant om året förutom arbete och bekymmer, särskilt om man icke själv bor på platsen. Man kan ock uttrycka saken så att man för samma penningbelopp kan på en gång köpa och släppa ut en c:a 5 gånger så stor kvantitet yngel på en gång om man låter bli dammuppfödning. Och i ett från början jämförelsevis rovfisktomt vatten är detta en vinst att icke förakta.

Dammuppfödningen blir dessutom alltid särskilt onaturlig för sådana fiskarter, som i fortsättningen skola leva i forsande vatten.

Vi skogsmän veta numer att inga plantskolors alster kunna mäta sig i konkurrens om livet med de självsådda plantorna i vår Herres stora hage. Plantskoleplantorna växa upp alltför gynnade och skyddade i plantskolans ogräsfria, välgödslade jord, som tillåter även svagt frö, svag ras, att alstra stora plantor. De få för mycket sol, ljus och näring i ungdomen; deras årsringar bli för breda i kärnan; benägenhet för röta och "vargbildning", dålig kvalitet, grundlägges i plantskolorna. Kvaliteten i virket efter därifrån uppdragna träd blir alltid underlägsen de självsåddes. Säkerligen äro förhållandena analoga vid dammuppfödning av yngel. De gynnsamma förhållandena i dammen möjliggöra att dumma, klena och lata yngel växa upp lika, eller nästan lika bra som duktiga och strävsamma. Ett gott utbyte vid dammuppfödning vill man gärna glädja sig åt; men jag tror av nyss angivna skäl att man bör vara en smula misstrogen

mot sådana "goda" resultat. Det goda resultatet betingas ofta av för liten insättning, som tillåter även oduglingar och lättingar att utvecklas utan den nödiga kamp för tillvaron, den "struggle for life", som betingar i fortsättningen livsduglig fisk. Om allt blir för väl tillrättalagt i dammen sker där icke den erforderliga självgallring, naturen avser för allt, som skall vara livs- och fortplantningsdugligt. Fädernas (och varför

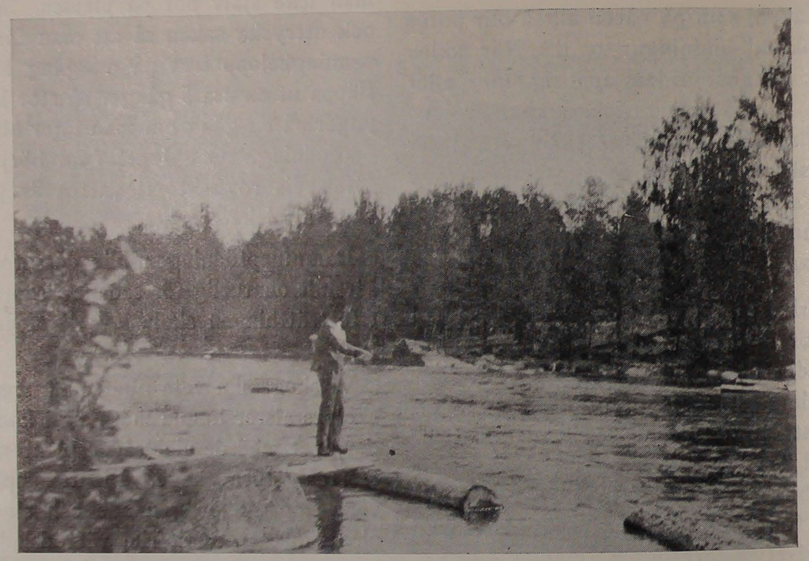

Författaren fiskar.

Foto. C. A. Svensson.

icke även mödrarnas) missgärningar hämnas visserligen icke, som bekant, på fäderna och mödrarna utan på allvar först i 3:e och 4:de leds avkomma. Om vi taga oss en titt på våra europeiska, degenererade stammar av bäckröding och regnbågsforell så få vi oss nog en tankeställare!

Vid utsläppning i fritt vatten av dammuppfödda öringsyngel har jag tyckt mig finna att de ha svårt reda sig i det strömmande vatten, som de äro alldeles ovana vid från den lugna dammen. Dammynglet vill, ehuru det blivit stort i dammen, gärna släppa sig med strömmen ned till lugnvatten, där gäddor och abborrar genast samla sig som måsarna kring skärgårdsångbåtar, där passagerarna kasta ut mat åt dem. Dammynglet har inga muskler, som gör det möjligt för detsamma att hålla sig kvar i strömmen, där ynglets naturliga plats är under uppväxten. Och att sätta ut dammuppfödda årsyngel i småbäckar är det dummaste man någonsin kan tillåta sig ehuru man alltjämt, ideligen, hör folk, som borde veta bättre, predika därom. Ynglet samlar sig där automatiskt i småhöljornas lugn- och bakvatten. Men är vattnet förut öringsförande så står där alltid en i förhållande till höljans storlek lagom öring, vilken *suveränt* behärskar *sin* hölja och på kort tid äter upp varenda fet, från dammen nyutplanterad och oerfaren kusin eller yngre syskon.

Nej, min erfarenhet säger att det är bättre sätta ut öringsynglet direkt i fritt

vatten från kläckningsanstalterna, så fort det förtärt sin gulsäck och lärt sig simma anständigt. Naturligtvis måste dock denna utsättning ske med yttersta omsorg. De små ynglen måste "gömmas", några här och några där, i lagom strid ström och vid lagom stenig strand; där har ynglet en underbar förmåga att omedelbart leta upp var sin lilla välskyddade plats, varifrån det finnes massor av små springor att kunna pila igenom vid fara och varifrån det, när krafterna ökat, kan göra små pilsnabba excursioner i omgivningen. Här får det den naturliga födan och den naturliga träningen för sitt strömvirvelfyllda liv, redan från början. Naturligtvis gäller det här som vid all yngelutsättning i rovfisktomma eller nästan rovfisktomma vatten att man når de bästa resultaten med möjligast stora utsättning redan från början innan tidigare utplanteringar fyllt vattnet med rovgiriga släktingar, allt under förutsättning att födotillgången är tillräcklig. Ju tätare öringsbeståndet är i en älv desto mindre %-tal årsyngel kan klara sig efter utsättningen. Men detta är ett axiom, som gäller om möjligt än mer för det dammuppfödda ynglet.

I 6 år har jag nu årligen i Järleälven utsatt allt öringsyngel, jag kunnat få av lämplig ras. Men jag har ock tyvärr varit tvungen att blanda rasen för att i min livstid skaffa öringarna hegemoni i älven. En milslång, förut öringstom älv, kräver många hundra tusen om icke miljoner yngel innan den blir fylld. Jag har därför snålt tillvaratagit all rom jämväl från enstaka insjööringar, jag lyckats få från Vättern eller andra större bergslagssjöar. För att borteliminera vandringslusten har jag, som visst nämnt är, befruktat dem med strömöringsmjölke i förhoppning att åtminstone 25 % skall bräs på sin ädle och stationäre bergslagsfader.

Sedan 1930 har jag sålunda i Järleälven insatt:

1930: 50 st. 2—4-åriga vilda småöringar från bergslagsbäckar,
1931: 15 st. 2—4-åriga vilda småöringar från bergslagsbäckar samt 3.750 st. nykläckta öringsyngel,
1932: 817 st. vildöringar, 6.000 st. nykläckta öringsyngel, 1 tigerfisk (present av Emil Dahl), spontan korsning mellan amerik. bäckröding och bergslagsöring, och 10 st. märkta, äldre strömöringar,
1933: 3.000 st. dammuppfött öringsyngel, 919 st. 2—4-åriga vilda småöringar fr. bergslagsbäckar, och 20 st. märkta strömöringar (1—4,5 kg.) från bergslagen och Vättern.
1934: 4.000 st. dammuppfött öringsyngel, 15 st. märkta insjööringar från skilda vattendrag, 20.000 st. nykläckt öringsyngel från Norra Dalarna (Idre).
1935: 8.000 st. nykläckt öringsyngel från bergslagen, 5.000 st. dammuppfött nykläckt öringsyngel från bergslagen.

Sammanlagt: 1.801 små vilda öringar från bergslagsbäckar, 1 tigerfisk, (2 gånger återfångad), 45 stora märkta öringar från olika vatten, 12.000 dammuppfött öringsyngel, 37.375 nykläckt öringsyngel.

Den värdefullaste insättningen har givetvis varit de 1.800 småöringar, som bergslagspojkarna fångat åt mig. De stora öringarna ha säkerligen gjort huvudsakligen skada på stammen. Men de ha varit intressanta att ha. Samt stimulerat mina kompanjoners intresse för saken. Något som man också måste ta hänsyn till!

Utöver denna inplantering har jag ock insatt 1.000 st. ensomrig bäckröding och 14.000 nykläckt harryngel, som jag fått i present av Helge Allvin i Koviken och andra välvilliga tillskyndare.

Det roade mig pröva bäckrödingen ehuru jag hade föga hopp att inplanteringen skulle lyckas. Den utsattes 1931 då de voro ganska ensamma på utplanteringsplatsen.

Jag metade upp några "till påseende" på hösten samma år. De vägde då i genomsnitt 1 hg. Året därpå, alltså 1932, funnos de talrikt i precis samma trakt och vägde 2 à 3 hg. 1933 års varma sommar och låga vatten skrämde dock bort dem. Jag fick blott en enda på 2½ hg. ett hundratal meter från utsläppningsplatsen. Sedan dess ha de varit försvunna i älven, men ryktesvis har jag hört att "folk" fått bäckrödingar i åmynningen till den 2 mil nedanför liggande sjön Wäringen. Bäckrödingen gjorde sålunda ingen succes i Järleälvens relativt grunda och varma vatten. Åren 1933, 1934 och 1935 voro dock alldeles osedvanligt varma och vattenfattiga samt ogynnsamma för denna kallvattenfisk.

Harrarna insattes 1932 och 1935. 1933 fiskade jag en augustikväll upp en, som torde vägt c:a 1½ hg. Sedan hava de icke visat sig på krok. Men jag har anledning tro att de finnas kvar till något litet antal och är fast besluten att fortsätta inplanteringen så snart jag blott kan få harrom igen. Och det har jag gått i författning om. Blir bara Helge Allvin icke sjuk igen till harrleken så skänker han mig åter harrom från Vättern. Från annat håll har det hittills visat sig omöjligt få harrom. Jag har fått många löften om harrom, men intet, som infriats, mer än från den gamle 70-årige Vätterfiskaren, som måste segla ett par till tre mil och ligga ute i sin koja på Rökneöns skär i flera dagar för att i bästa fall få 3—4 st. lekharrar. Det är en stilig, gammal herre, denne enkle fiskare!

Och nu till resultatet, som avslutning på denna vidlyftiga skildring. I fångstsiffror ter det sig sålunda:

1930 tilläts intet fiske,

1931 „ „ „

1932 „ fångst av 25 öringar med en sammanlagd vikt av c:a 5 kg.,

1933 tilläts fångst av 150 öringar med en sammanlagd vikt av c:a 30 kg.,

1934 fiskades 320 öringar med en sammanlagd vikt av c:a 100 kg.,

1935 fiskades 350 öringar med en sammanlagd vikt av c:a 130 kg. öring i en älv, som 1930 var nästan fisktom.

Jag anser själv att det är ett glänsande resultat, som vida överträffar mina allra vildaste förhoppningar. Räknat i pengar betalar sig ju icke detta fiske. Men jag bedyrar att jag och mina kompanjoner om fiskekostnaderna anse oss ha fått full valuta ändå, redan nu. Kväll efter kväll har jag under de två näst sista somrarna utan ansträngning, när jag så velat, fyllt min fiskekorg med feta öringar. 1935 års sommar har varit ganska ogynnsam på grund av torka och vattenbrist, som försvårat fisket. Jag har alltid metat med relativt stora flugor och min egen medelvikt per fångad fisk ligger omkring 4—5 hg. Kompanjonerna, som från början väl hade sett ett flugspö, men icke mer — som tur var förresten — ha blivit inbitna flugfiskare, som redan äro ganska skickliga, samt trägna och entusiastiska. De äro flitiga: 2 à 3 kvällar i veckan tillbringa de nu vid älven under öringssäsongen. För dessa skrivkarlar och innehusarbetare är denna vackra sport vid den jungfruliga älven nu som en uppenbarelse av Guds godhet mot stackars stugsittare.

När öringen "stiger" i vackra sommarkvällar formligen kokar vattnet rikare än jag sett det i något jämtländskt vatten. Det finnes nu åter ett öringsförande, rinnande vatten i Bergslagen. Och när vi under hösten 1934 sökte efter romfisk i Järleälven, fiskerikonsulenten och jag, sågo vi redan utöver enstaka leköringar ett myller av decimeterlånga och något större strömöringar i de delar av forsen, som vi döpt till "barnkamrar" och där vi just icke beräknat att det utplanterade ynglet skulle finnas. — Den naturliga lekens frukter börjar redan svälla till rodnande mognad. Ske alltså!

Framgången i Järleälven har givetvis lockat mig till nya försök, och detta i större

Våra fiskars namn.

Av *Erik Modin.*

Vi ha vant oss att använda ord och namn utan att ha reda på deras egentliga betydelse. Men denna är i många fall, för att icke säga alla, av stort intresse att känna till. Namnet uttrycker oftast väsentliga egenskaper hos det i fråga varande föremålet. Man har genom ett ord velat uttrycka någon eller några utmärkande egenskaper hos föremålet; ordet har upprepats av en eller flera, och så har det kommit att så att säga stelna till en fix benämning på detta, blivit vad vi kalla ett *namn.*

Många av våra djurs namn, även fiskars, äro uråldriga och kunna tydas endast genom forskningar i de språk, varifrån vårt eget stammar eller detta fått förbindelser med under tidernas lopp. Sålunda gå många av namnen tillbaka på indoeuropeiska språk eller de germanska folkens nu utdöda urspråk; andra äro närmast att härleda från grekiskan och latinet, från vilka språk de förmedlats till oss av den äldre litteraturen; åter andra äro komna till oss från folk, med vilka vårt på annat sätt haft beröring, såsom t. ex. genom varubyte.

Nästan alltid hava namnen under denna sin vandring folken emellan förändrats till sin yttre form, även om grundbetydelsen kvarstår. Den store nydanaren på naturvetenskapens område, Linné, skapade, som bekant, en enhetlig nomenklatur eller förteckning på naturföremålens, enkannerligen djurens och växternas namn, och använde sig därvid av latinet, de lärdes gemensamma språk den tiden. I ej så få fall upptog han därvid även gamla svenska namn, som latiniserades och sålunda införlivades med hans namnregister. Linné ledes vid sina namngivningar av den grundsats, han anger i sitt berömda tal i Uppsala domkyrka, då han nedlade sitt rektorat år 1772: "Saken", säger han, "kommer därpå an, att var sten och växt och djur skall själv säga en okunnig sitt eget namn, så att det skall förstås av alla, som lärt språket ... då man sedan kan läsa naturens bok så lätt, som någon annan traktat."

Han syftar härmed på de latinska släkt- och artnamnen, som i sin korthuggna form inrymde det för föremålet mest karakteristiska och avsågo att ersätta förra tiders långa beskrivningar av de enskilda naturföremålen.

Men vad han säger kan tillämpas också på de sedan gammalt brukade inhemska namnen. De äro i all sin korthet utttrycksfulla, de ha mycket att säga oss om de djur och växter och andra naturföremål, på vilka de peka, om deras utseende, lev-

---

vatten och större skala, nämligen i den stolta, breda Svartälvens ock kallad Gullspångs- eller Lekälvens mäktiga flöden, där en gång Skagerns och Vänerns underbara rödköttiga jättelaxöring steg upp till vanda lekplatser i obundna, väldiga forsar, ännu under järnets sista tidsålder i vår barndoms tid. Jag har arrendet i min hand, och öringsbeståndet, som nu finnes i Järleälven, skall få hjälpa till att restaurera ett nytt öringsvatten i Bergslagen.

Men det är nu verkligen en annan historia, ett nytt stort äventyr, som väntar med nya frågor, nya problem.

nadssätt, o. s. v., när man blott besinnar och förstår ordens innebörd.

De flesta av våra svenska djur och växtnamn äro mycket gamla. Om betydelsen av ett och annat av orden är man ännu oviss. Åtskilliga ha sitt ursprung från senare tid, ja t. o. m. vår egen. Namnbildningen är icke avslutad. Bland vår allmoge fortgår den alltjämt. Var helst denna ännu fortsätter att "läsa i naturens bok", den stora outtömliga kunskapskälla, varur också Linné så flitigt läste, ser den nya sidor av naturföremålen, som fängsla dess uppmärksamhet och ge upphov till nya namnbildningar, stundom därför, att man icke känner redan förefintliga. Först i och med bokbildningen upphör denna nybildning av namn — men tyvärr därmed också det levande studiet i naturens mångskiftande och till iakttagelser eggande värld. Man aktger icke som förr på vad man har framför sig för att lära känna det och framhålla sina iakttagelser för andra, man vet, att "det står i böckerna" och nöjer sig därmed.

Efter denna överblick övergår jag nu till förklaringar av våra fiskars namn, därvid jag dock måste inskränka mig till de mera allmänt kända och brukade namnen, särskilt vad angår de många havsfiskarna kring våra kuster. Åt uppteckningen och studiet av djurens folkliga namn i svenska landskap har förf. ägnat flera tiotal av år, men att närmare gå in på vad därunder sammanförts är icke möjligt i denna uppsats.

Ordningsföljden är i enlighet med "De svenska ryggradsdjurens vetenskapliga namn" av Einar Lönnberg. För många namnförklaringar har jag haft stöd i Hellquist, "Svensk etymologisk ordbok".

Abborrliknande fiskar.

Snultra. Namnet av fiskens uppsvälda läppar; härledes från ett antaget fornnord. ord *snult,* tryne. En art bär ju också namnen "berggylta" (*gylta,* sugga) l. "berggalt".

Abborre. Ett fornnord. ord, sammansatt av en rot i indoeur. *ak* med betydelsen spetsig, och ordet *borre,* besl. med borste. Namnet har avseende på ryggfenans vassa strålar. De folkliga namnen *åbbarr, abbur* o. s. v. äro dialektformer. Linnés lat. släktnamn *Perca* betyder 'den fläckiga' och avser de mörka fläckarna på sidor och ryggfena.

Gers. Denna fisks namn är sannolikast att sammanställa med isl. *geirr,* spjut, och syftar på de vassa fenorna; sålunda = 'taggfisk'.

Gös. Namnet sammanställes dels med ty. *giesen,* utgjuta, dels med isl. *giósa,* brusa, och skulle då avse denna fisks vana att vid sitt framgående i vattnet spruta ut sådant ur munnen.

Makrillfiskar.

Makrill. Detta namn anses utgå från ett holländskt ord *makeréle,* som betyder kopplerska och syfta på, att makrillen tros leda stimmen av sillhonor till hanarna vid fortplantningstiden.

Tonfisk. Namnet är ett låneord från grekiskan *(thynnos)* av obestämd betydelse.

Flundror.

Flundra. Det är denna fisks kroppsform, som givit den namn; detta är ett germ. ord med betydelsen 'den flata'. Artnamnet *spätta* (rödspätta) = 'den rödfläckiga' av ett gammalt sv. ord *spätta,* fläck. Linné kände denna fisk även under namnet *rödspotta,* vilket ännu höres på åtskilliga orter; det utgår från ett ord *spott* också med betydelsen fläck.

Piggvar. Namnet, sammansatt av ordet *pigg,* spets, och *var* = varv, rundel, har avseende på den runda kroppen, försedd å ena sidan med piggar. I Bohuslän (Gåsö) har förf. också uppteckнat namnet med formen *piggvarv.*

Smörbultar.

Smörbult. Fisken fet och kroppen trind, *bult*-formig, varav namnet.

Kungsfisk. har sitt namn av den cinoberröda färgen (erinrande om den röda kungsmanteln). Släktnamnet *Sebastes,* fr. grekiskan, = 'den präktiga' häntyder på detsamma.

Simpa. Okänd betydelse. En art, *Cottus poecilopus,* fläckfeniga simpan, benämnes "lakatrubb" (Norrland).

Knorrhane. Namnet av det läte, denna fisk ger ifrån sig, när den tas upp ur vattnet — ett slags knorrande eller grymtande; detta ligger också till grund för ett annat namn på den: "gnoding" (av isl. *gnyda,* knorra).

Strupfeniga fiskar.

Fjärsing. Namnet betyder 'den brokiga' och har sin grund i de mångfärgade ränderna på fjärsingens kropp.

Marulkfiskar.

Ulk. Namnet betyder 'paddfisk', på grund av det stora huvudet och gapet, som erinrar om paddan (ty. *ulk).*

Mjukfeniga fiskar.

Kolja. Den (kol-)svarta fläcken ovan bröstfenorna har gett denna fisk dess namn. En folkfabel i Bohuslän är, att den skapats av Fan, och de svarta fläckarna äro märken efter hans fingrar, då han satte den i vattnet.

Torsk. Denna fisks beredning, torkningen, ligger till grund för namnet; = 'den torra' fisken.

Vitling. Namnet är ett av de många fisknamn, som hänsyfta på färgen; = 'den vitaktiga' fisken.

Sej. Denna fisks namn synes vara av nordiskt ursprung, men dess betydelse är ej känd.

Lake. Namnet, som är ett germanskt ord, betyder 'den slemmiga' fisken.

Tobis. Detta fisknamn är i så måtto egendomligt, att det härleder sig från ett mansnamn, *Tobias,* vilken i G. T. (se Tobias boks 6 kap.) berättas hava med en fisks hjärta, lever och galla botat sin brud Sara och åldriga fader Tobias. I någon gammal legend har denna fisk utpekats. Det stämmer dock ej med den bibliska berättelsen, vari talas om "en stor fisk".

Multen. Namnet betyder 'den tjockläppiga' (jfr *mule).*

Spigg = "den med piggar utrustade" (jfr *spik).*

Gädda. Denna fisks namn är att tolka: fisken med "den spetsiga nosen"; möjligen har det ock avseende på de långa, vassa tänderna (jfr ordet *gadd).* Det latinska släktnamnet *Esox* betyder "den matfriska". Av en latinsk förf. kallas också gäddan med rätta "havets varg". Gäddhanens namn: *påta,* av dial. ordet *påta,* stöta till, av beteendet mot honan under leken (Härjedalen, Jämtland).

Ål. Sannolikt betyder denna fisks namn 'den ormlika'; härledningen dock omtvistad.

Karpfiskar.

Karp. Namnet antas vara av sydeuropeiskt ursprung; närmast ha vi fått det från tyskan; dess betydelse oviss.

Ruda. Betyder 'den röda' (jfr isl. *raudr* röd). Binamnet "karussa" är av baltiskt ursprung.

Sutare. Egentligen = "skomakare". Namnet bildlikt med tanken på fiskens mörka, vanligen svartbruna, becklika färg. Binamnet *"lindare"* betyder "den mjuka" (jfr ordet *len).*

Kvidd. Möjligen av kroppsformen = "liten", "trind" (jfr dialektordet "kvadd", litet barn). Binamnet *elritsa* sannolikt av den rödgula färg hanarna få under lektiden på våren (i så fall av ett fht. *elo,* grågul, rödgul). Ett annat binamn, *alkuva,* liksom också namnet *äling,* torde sammanhänga härmed och med träd namnet al *(Alnus),* vars bark som bekant färgar rödgult. Ej gärna, såsom Hellquist

antar: "på grund av att fisken med förkärlek uppehåller sig mellan alarnas rötter". *Kuva* syftar på den runda, liksom hoptryckta kroppsformen. Knappast någon av våra fiskar har så många olika namn i folkmålet som denna, för många för att här kunna skärskådas.

Stäm. Sannolikt = "den styva, fasta" (av isl. *stevna,* styvna); jfr binamnet *stäfling* (Värmland), *sträfling* (Dalarne).

Id. "Den glänsande" (av en ieur. rot *aidh* glänsa) med avseende på den i mässingsgult stötande kroppsfärgen. Linné skapade av det svenska namnet det latiniserade artnamnet *idus.*

Färna (bredpannad id). Namnet hänför sig till ett germanskt ord, som betyder mörk, således 'den mörkfärgade'.

Mört. Enligt Hellqvist möjligen = 'den glänsande'; enligt en annan tolkning = 'den korta' (i så fall av isl. *murti* kort). Jfr benämningen "mörtpinne".

Sarv. Förmodligen = 'den röda' (av ett indoeur. färgadj *sorbho).* Jfr tyskans "Rotauge" och dialektnamnet "rödfena". (Småland).

Asp. Namnet är att härleda från trädnamnet asp, vars bark, grå eller blåaktigt grön, fiskens rygg liknar. Linné har av det svenska namnet bildat artnamnet *aspius,* sedan upptaget som namn för släktet.

Löja. Namnet betyder 'den silverglänsande' (jfr. isl. *leygr.,* glans).

Vimma (vimba). Anses vara ett låneord från finskan *'vimpa'* med outredd betydelse. Namnet har av Linné latiniserats som artnamn.

Björkna. Även detta namn är att förklara med ett trädnamn = 'den ljusa' (björkfärgade).

Braxen. Betydelsen av namnet är 'den glänsande' (utgående från ett forngermanskt *brehwan* glänsa).

Faren. Hellqvist vill härleda detta namn från det lat. *fario* och antaga det liktydigt med "forell", sålunda = .'den spräckliga' Detta synes dock oförenligt med fiskens utseende.

Sillar.

Sill. Ordet anses utgå från ett germanskt ord med betydelsen 'fiskyngel', småfisk.

Strömming. Namnet är ett avledningsord av ordet *ström.* Sålunda = 'fisken som går fram som en ström' — i täta stim eller vador (?).

Sardin. Benämningen från Sardinien, vid vars kuster denna fisk fordom mycket fångats.

Laxfiskar.

Röding. Namnet av färgen, = 'den röda fisken'. En dial. form "rör" utgår närmast från no. *røyr* med samma betydelse. Hanen heter i Härjedalen "sjive", sannol. av dial.-ordet *sjive,* ränna av och an (omkring honan i lektiden); honan benämnes "rägna", d. v. s. 'romfisken' (av *rogn,* rom).

Lax. Enligt Hellquist ett germ.-slav. ord av okänd betydelse. Dock enl. Höfer av göt. ordet *laikan,* springa, hoppa, sål. = 'den hoppande'. Hanen benämnes i Norrl.: "lax"; i lektid "krok" (av underkäkens form); honan: "logga" eller "lagga", väl. = 'den som lägger' (rommen).

Öring (laxöring). Namnet av *ör,* stengrund; sål. = 'fisken som (särskilt i lektiden) håller sig på stengrund' (örar). *Börting,* ett norrl. dialektord = 'den bjärta', färgstarka (av fsv. *bjart,* starkt lysande). *Ockla* (förr antagen som särskild varietet av lax eller öring, men väl endast sådan i lekdräkt) härledes (av Noreen) från no. *okl,* yngel. Namnet skulle då beteckna yngre lax(?).

Forell (bäcköring). Detta namn går tillbaka på en sanskr. rot med betydelsen 'spräcklig', alltså = 'den spräckliga' fisken. I Norrland: "stenbit", väl av att den uppehåller sig bland åarnas och bäckarnas stenar och i sin mörka dräkt själv ser ut som en stenskärva (bit av sten).

Bäckröding. Namnet övers. av lat. *Salvelinus fontinalis* (salvelinus = röding; fons. = källa [Bemärk jämtl. benämn. *källax*!] bäck). Rödingart, på 1890-talet av godsägare Conrad Hammarström införd från Nordöstra Amerika; numera vitt spridd i vårt land. Färgdräkten överensstämmer dock icke synnerligen med vår svenska rödings.

Regnbågsforell. En laxöringsart samtidigt med den föregående arten hit införd från västra Amerika. Namnet betecknande för den mångfärgade dräkten.

Nors. Denna fisks namn är dunkelt till sitt ursprung. Det har antagits (av Noreen) betyda 'den smala'. (Jfr *nor,* trångt sund). Ett på samma egenskap syftande fisknamn är "smäling" (om siklöjan).

Harr. Enligt Hellqvist går namnet tillbaka på en sanskr. rot med betydelsen 'svart'. Väl hellre från isl. adj. *her,* grå, sålunda = 'den gråskymliga' fisken. Jfr ty. "Asch": den askfärgade. Det lat. släktnamnet *Thymallus* (Nilsson) har den fått på grund av den doft och smak av timjan (lat. *thymus),* den besitter.

Siklöja. Om denna fisks namn se under löja. Den har många lokalnamn. Bland norrländska må nämnas: "blåsill" (Tåsjön), "rapoxe" (Graningesjön m. fl orter), "russing" l. "rössing" (Dalarne, Härjedalen) och det förut nämnda "smäling" (Jämtland). Beträffande namnet rapoxe, som kunde förmodas ha finskt ursprung, har upplysts (prof. Karsten), att så ej är fallet. Men namnet torde medförts till Sverige av inflyttande svenskfinnar. I östsv. dial. (Finl.) har det formen *rapp-ox* (Vendell, ordb.) Betydelsen oklar.

Sik. Ett germ.-slav.-baltiskt fisknamn. En forskare (Solmsen) antar det vara lånat från ryskan, med betydelsen 'den hoppande' fisken. I så fall skulle det syfta på denna fisks beteende under leken eller i den s. k. "rocktiden", då den springer i vattenytan för att fånga de på vattnet fladdrande sländorna ('rocken'). De olika arterna "storsik", "näbbsik", "grå-" och "blå-sik" ha sina namn av utseendet.

Störfiskar.

Stör.. Av olika tydningar av namnet synes den från fornhögtyskan *stiuri,* stor, antagligast: sål. = 'den stora fisken'.

Hajfiskar.

Haj. Namnet troligen från ett urgermanskt ord med betydelsen 'spetsig', syftande antingen på hajens kroppsform eller de skarpeggade, spetsiga tänderna.

Rockor.

Rocka. Namnet = 'den skrovliga'; av ett germ. ord *rauk, skrovlig.* Jfr. gottl. "rauk" och eng. *rock,* klippa.

Rundmunnar.

Nejonöga. Namnet betyder 'den nioögda' fisken; efter gälöppningarna på halsen, vilka uppfattats som "ögon" (egentligen är det blott 7 sådana. Jfr eng. "seveneyes"). Larvformen benämnes "linål" av att den gärna uppehåller sig där lin sänkts till rötning.

Förklaringar: lat. = latin; ty. = tysk; isl. = isländsk; G. T. = Gamla Testamentet; ieur. = indoeuropeisk; no. = norsk; fsv. = fornsvensk; slav. = slavisk; sanskr. = sanskrit.

Gösodling i Stockholms län under åren 1933—35.

Av *Axel Sundin.*

Från och med år 1933 har Stockholms läns insjöfiskareförening bedrivit gösodling i en härför anlagd damm och ynglet sedan utplanterats i Mälaren. Av intresse torde därför vara att höra litet närmare härom.

Dammens anläggning har bekostats av s. k. bensinskattemedel. Likaså dess årliga arrende och drift. Då det blev ifrågasatt att bensinskattemedlen för Mälarens vid-

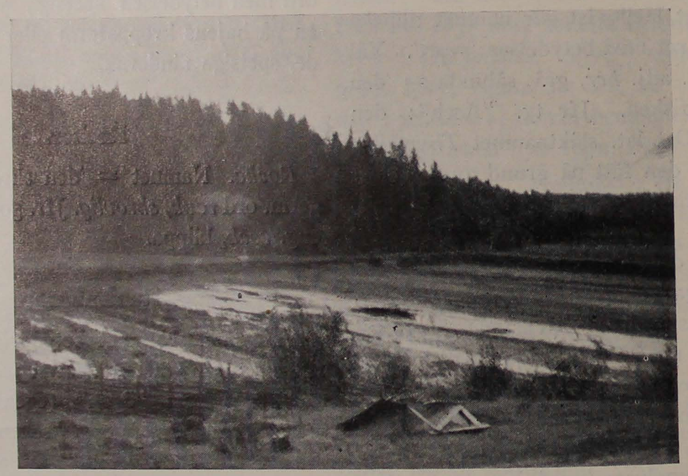

Gösdammen avtappad.

kommande skulle användas till en gösodlingsdamm, sökte man först efter lämplig plats i Mälarens omgivningar, men på grund av spricklera måste man gå ifrån den tanken. Och samtidigt kom man underfund med att lämpliga platser för gösdammar ej äro så många. Där de finnas, är det ofta så mycket annat som lägger hinder i vägen, t. ex. ägarens ovilja att upplåta marken o. s. v.

Vid Bromseby i Össeby-Garn socken fann man sedan ett område där en damm kunde anläggas, och då såväl ägaren som arrendatorn till Bromseby ej visade sig ovilliga härtill, uppgjordes saken. Avståndet till Mälaren är mellan 4 och 5 mil. Ovanför Bromseby gård ligger sjön Tärnan, mycket god oligotrof sjö, rik på såväl fisk som kräftor, alltsammans av hög kvalité. Strax intill sjön är ett fall, vid vilket såväl såg som kvarn äro uppförda. Nedom fallet vidgar terrängen ut sig till en äng som genomflytes av ån från Tärnan. Denna äng brukas som åker, och erhölls tillstånd att därav arrendera 1 hektar, som invallades på tre sidor, med en sida mot ån. På den fjärde sidan var en naturlig slänt. Från sjön, c:a 250 m., lades en rörledning av 4 tums cementrör som utmynnade i dammens övre

del, där såväl filtreringsapparat som kläckningslåda anbringades. Den senare så konstruerad att ej iglar eller andra skadliga insekter gärna kunna komma in. Avtappningen sker till den förbiflytande ån, och ligger dammen alltid avtappad då ej rom eller yngel finnas där.

Dammen är så gjord att åkerjorden så mycket som möjligt sparats till betesplatser åt ynglet. Längs vallarna gå djupa kanaler av c:a 2 meters bredd; dessutom några öppna diken i dammen. Vattnets största djup är 1,75 meter.

En last gös färdig att avgå till Mälaren.

Principen för gösodlingen är den vanliga Vid gösrommens ankomst — i slutet av maj — igensättes avloppsmunken och påsläppes vattnet från sjön. Rommen placeras i kläckningslådan som på en kort stund fylles med vatten. Under tiden som rommen kläckes, 8—14 dagar, beroende på vattnets temperatur, fylles dammen till en viss grad. I den mån som ynglet framkommer, följer det med strömmen ut i dammen, där det sedan får vara kvar i c:a tre månader, eller tills i början av september, då dammen tappas och ynglet transporteras på lastbil till Mälaren. Innan gösrommen insättes, har dammen varje år beretts genom gödsling (kreatursgödsel) och harvning på samma sätt som till sådd av säd.

Dammens ekonomi ter sig på följande sätt:

År 1933.

Utgifter: Kostnaderna för dammens anläggning m. m.:

Uppförande av vallar, 960 m.³	Kr.	1.000:—
Cementrör för ledning från sjön till dammen	„	262:08
Upptagning av diken, nedläggning av rören m. m. ..	„	326:20
Trävirke, plåt och spik till munkar, utfiskningslåda och sumpar m. m., stängsel, körning, porto och telefon, arbetslön samt gödsling av dammen	„	292:69
Arrende för marken	„	200:—
Tillsyn av dammen	„	100:—
Befruktad gösrom (tre lådor)	„	71:50
Transport av ynglet, Bromseby—Mälaren	„	40:—
	Kronor	2.292:47

Utfiskningsresultatet var första året 45.000 gös i 6—8 cm. längd.

År 1934.

Utgifter: Sammanräknade utgifter för arrende, tillsyn, gödsling, kalkning, körning, rom, transporter m. m. Kr. 485:—.

Utfiskningen lämnade detta år, av insatta två lådor rom, 10.000 gös i 6—8 cm. längd.

Av flera samverkande orsaker, däribland

Förenta staternas fiskeribyrås försöksverksamhet.

Från de senast publicerade översikterna av arbetet på fiskerivetenskapernas område i U. S. A. kunna kanske följande försök i samband med yngeluppfödning av laxfiskar ha ett visst intresse för våra läsare.

Snabbväxande raser m. m.

Vid många anstalter pågår urval av kraftiga och snabbväxande exemplar av laxfiskar till avelsfisk. Ett experiment häröver med bäckröding visade följande. I tre tråg uppföddes i varje 1.200 yngel från 1) under flera generationer särskilt utvalda föräldrar, 2) vanliga exemplar i dammar, och 3) vilda exemplar. I slutet av augusti var medelvikten hos de nästan ensomriga ungarna 11,5 gr. i tråg 1, 4,9 gr. i tråg 2 och 4,6 gr. i tråg 3. Samtidigt var förlusten resp. 169, 718 och 546 stycken, alltså betydligt mindre hos ynglet från de utvalda avelsfiskarna.

I ett experiment med bäckrödingyngel från samma honfisk sattes i fyra tråg resp. 500, 2.100, 3.200 och 4.300 stycken yngel. Försöket avbröts den 10 juli på grund av börjande dödlighet i tråg 4. Medelvikten hos ynglet i de olika trågen var då resp. 14,3, 13,3, 11,2 och 8,9 gr. Påfallande är här tillväxtens successiva avtagande i samband med den tätare besättningen, trots riklig utfodring i samtliga tråg, men även den relativt ringa skillnaden i trågen 1 och 2 trots den mycket olika besättningsstyrkan. Dödligheten var mycket ringa innan den började starkt i tråg 4 i början av juli.

Nya slags uppfödningsdammar.

Vid uppfödning av yngel av laxfiskar på begränsade områden är det viktigt att möjlighet erbjudes fiskungarna att simma tillräckligt. Vid vissa anstalter ha därför anlagts cirkelformiga cementbassänger om 5—6 meters diam. och c:a 3 dm. djup i mitten, grundare mot kanten. Vattnet inledes genom ett rör med flera sidöppningar, så att hela vattenmassan bringas i ständig rotation. Avflödet äger rum i mitten. Vattenåtgången beräknas till c:a 45 lit./min. Temperaturen var vid inflödet c:a 12° C. och i bassängen högst 15° C. den 28 juli 1934 vid en lufttemperatur av c:a 30 ° C.

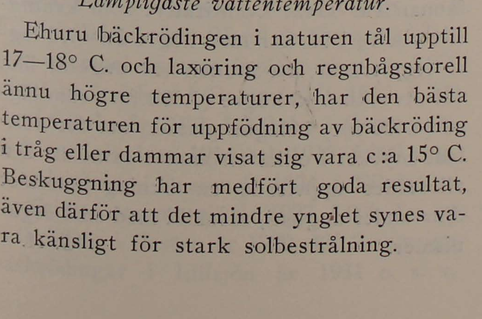

Ny typ av amerikanska uppfödningsdammar.

I dylika bassänger ha erhållits mycket goda resultat. I ett fall insattes den 11/6 20.000 yngel av bäckröding, medelvikt 2,3 gr. Vid utfiskning 6/9 erhölls i det närmaste samma antal ensomriga ungar, medelvikt 8,8 gr., totalvikt c:a 170 kg. I ett annat försök växte 15.000 yngel av regnbågsforell från 1,9 gr. till 11,5 gr. medelvikt under sommaren, eller sammanlagt c:a 172 kg., även här utan nämnvärda förluster. Fördelen med dessa bassänger är att ynglet hela tiden kan simma mot strömmande vatten samt att utfodringsrester och exkrementer genom vattnets cirkulation samlas mot bassängens centrum, där de lätt kunna uppsugas från bottnen.

Lämpligaste vattentemperatur.

Ehuru bäckrödingen i naturen tål upptill 17—18° C. och laxöring och regnbågsforell ännu högre temperaturer, har den bästa temperaturen för uppfödning av bäckröding i tråg eller dammar visat sig vara c:a 15° C. Beskuggning har medfört goda resultat, även därför att det mindre ynglet synes vara känsligt för stark solbestrålning.

Utfodringens inverkan på syrgasförbrukning.

I ett experiment undersöktes syrgashalten före och efter utfodring. I ett tråg med 1.500 ensomrig bäckröding om 13,5 gr. medelvikt utgjorde konsumtionen av syrgas 44,7 % av totala syrgasmängden. Efter utfodring med 300 gr. steg syrgasförbrukningen till 81 %. Tydligt är därför att vid stark utfodring och tät besättning risk finnes för alltför kraftig nedgång av syrgashalten, varför det är bättre att utfodra oftare och litet åt gången än sällan och kraftigare.

Bästa utplanteringstid för laxungar.

Från en och samma uppfödningsdamm utsattes på hösten 24.000 ensomriga och påföljande vår 24.000 ettåriga laxungar, vilka märktes på olika sätt. Av dessa återfångades 600 st., därav endast 120 från de som ensomriga, men ända till 480 från de som ettåriga utsatta ungarna. Detta skulle då tyda på att utplantering på våren är att föredraga. Dock nämnes intet om förlustprocenten vid uppfödningen under vintern. Om denna är stor, bortelimineras måhända den större återfångsten av de på våren utsatta ungarna.

Utplantering av utfodrade ungar.

Antagandet att i tråg eller dammar uppfödda och utfodrade ungar av laxfiskar inte skulle finna sig lika bra tillrätta i fråga om att hitta föda, undvika fiender, söka gömställen o. d. har legat till grund för ett flertal försök både med bäckröding och regnbågsforell. Sommargamla och årsungar ha märkts och utplanterats i vatten, där samtidigt naturlig lek ägde rum. Genom iakttagelser efter utplanteringarna har man funnit att de uppfödda fiskungarna mycket hastigt orienterat sig och uppsökt gömställen. Vidare ha de vid fångst c:a 24 timmar efteråt varit fullproppade med samma föda (insektlarver m. m.) som de "vilda" ungarna och tydligen inte haft någon svårighet att härvid uthärda konkurrensen.

den under lång tid ovanligt höga temperaturen i dammen, samt den omständigheten att endast två lådor rom kläcktes, blev utfiskningsresultatet ganska klent.

År 1935.

Utgifter: Sammanräknade utgifter för arrende, tillsyn, gödsling, körning, virke till en sump, järnvägs- och andra transporter, arbetslöner samt två lådor rom och därjämte 25.000 särskilt inköpt nykläckt yngel kronor 532:20.

Utfiskningen 1935 lämnade något över 50.000 gös i 5—7 cm. längd. Dammen visade sig detta år vara för högt besatt, enär ynglet ej hade önskad storlek samt f. ö. ett utseende som visade otillräckligt med föda.

Under första och andra året var dammen synnerligen rik på små snäckor, men under tredje året saknades dessa nästan fullständigt.

Gösens värde: Vid fiskodlingsanstalter betingar ensomrig gös vid försäljning till inplantering ett pris av emellan 50 och 80 kronor pr 1.000. Vid utsättning i Mälaren kan den dock ej värderas så högt. Någon ledning kan man emellertid taga härav vid värdesättandet av den i dammen producerade gösen, och visar det sig sålunda att företaget hitintills varit lönande.

Jämtlands läns sportfiskeklubb 25 år.

Tjugofem år är ju i och för sig ingen särskild bemärkningsvärd tidrymd, men när det gäller vår unga fiskesport är dock den milstolpe, som anger fem tilländalupna lustrer, värd att notera.

Jämtlands läns sportfiskeflubb är vår äldsta egentliga sportfiskesammanslutning och firar den 14 december i år sitt tjugofemårsjubileum.

Klubbens ordförande Borgmästaren i Östersund Iwan Wikström.

Hösten 1910 bildades i Östersund av framlidne disponenten Waldemar Petersson samt nuvarande majorerna R. Nicolin, Ivar Holmqvist och E. Stackell en sportfiskeklubb, som fick namnet Storöringsklubben. Klubben var skäligen exklusiv i det att för inträde i densamma fordrades att hava tagit en storöring om minst 5 kg. vikt på spö. På våren 1912 beslöts utvidga Storöringsklubben och i samband därmed ändra dess namn till Jämtlands läns Sportfiskeklubb. Från början var medlemsantalet begränsat till 25. Nu är det 60. I regel har klubben varit fulltalig.

Såsom ordförande hava fungerat: Disponenten Waldemar Petersson till 1918, Jägmästaren Knut Malmgren 1918—1933 samt Borgmästaren Iwan Wikström från 1933. V. ordf. är f. n. Tandläkaren Herman Dahl. Sekreterare hava varit Majoren R. Nicolin 1910—1911, Majoren E. Stackell 1912—24, Jägmästaren Arvid Carlander 1924—27, Majoren Torkel Eriksson 1927—34 samt Advokaten C. Cappelen-Smith från 1934.

Klubben disponerar en rad ypperliga fiskevatten i länet, bland vilka må nämnas sjöarna Gesten, Hottön och Åmen med tillhörande strömmar. Vidare arrenderar klubben Lillsjön i Östersunds närhet och är dessutom delägare i den förening, som innehar de förnämliga Bågede-vattnen ovanför Ströms vattudal. För utnyttjande av sina vatten har klubben bl. a. uppfört tre stugor, åtskilliga båthus, stall o. s. v.

Såsom sin första uppgift har klubben givetvis haft och har alltjämt att bereda sina medlemmar goda fiskemöjligheter, något som den också i osedvanligt hög grad lyckats med. Någon annan sportfiskesammanslutning med så ypperliga fiskemöjligheter för sina medlemmar torde i detta nu ej existera i vårt land. Men klubben har även alltifrån sin tillkomst som rättesnöre i sin gärning alltid letts av mottot *richesse oblige*. Och om där under årens lopp av förfarna händer för visso hämtats både många och stora "korgar" ur klubbens välförsedda vatten, så har det också noga sörjts för fiskbeståndets fortbestånd och förkovran. Härom vittna en rad välbetänkta och kostsamma inplanterings- och fiskevårdsåtgärder. Bland de förra må blott som exempel nämnas inplantering av 5.000 yngel bäckröding i Dammån år 1912, 6.700 d:o i Gimån år 1913, 5.000 d:o i Gesten undera vardera åren 1914 och 1915, 5.000 yngel av laxöring i Gesten år 1924, 5.000 d:o av storöring i samma sjö år 1927, 5.000 d:o av bäckröding i Gesten år 1929, 400 2-somriga bäckrödingar i Lillsjön år 1931 o. s. v.

Bland fiskevårdsåtgärderna må antecknas att klubben tagit initiativ till en vetenskaplig undersökning av fiskbestånden och näringsförhållandena i Gesten- och Hottösystemen.

Det var även på sportfiskeklubbens direkta initiativ som Jämtlands läns fiskevårdsförbund, det andra i ordningen i vårt land, kom till. Som man ser har klubbens verksamhet hittills ej varit *"blot* til lyst".

Svensk Fiskeri Tidskrift ber att på bemärkelsedagen till 25-åringen få framföra sina bästa välönskningar och uttrycker samtidigt den förhoppningen, att det måtte förunnas den livskraftiga jubilaren att under sin nuvarande framsynta och kultiverade ledning i fortsättningen som hittills på samma framgångsrika sätt få verka ej blott för sina medlemmars sport och trevnad utan även till fromma för fiskevård, fiskbestånd och en alltjämt ökad förståelse för insjöfiskefrågor över huvud taget.

R. H—m.

Tillgången på föda i utplanteringsbäckar.

I flera olika vattendrag i Klippiga bergen ha utförts undersökningar över bottenfaunans mängd enligt den tidigare använda metoden med insamlande av alla djur från inom ett visst, utmätt område befintliga stenar. Resultaten visade att insekterna Trichoptera (nattsländor) och Ephemerida (dagsländor) voro allmännast, att faunan var såväl kvantitativt som kvalitativt rikare i bäckar med högre än med lägre temperatur, att faunan var ungefär lika väl utvecklad på högre (7.500 fot) som lägre (4.400 fot) belägna platser, att den växlade mycket i olika strömmar samt att den allestädes uppvisade en ökning i antalet djur under augusti, särskild med små organismer.

G. A.

Rakaure.

Av *Thoralv Klaveness.*

Smaken är ju olika, och att ej alla människor t. ex. äro surströmmingsentusiaster har man därför ej direkt anledning att förvåna sig över.

''Mången blir av lukten sjuk,
Mången sätter därpå värde.''

Och även om det i sanningens namn måste erkännas, att det nog ej finnes mången, vars luktorgan nämnvärt tjusas av surströmmingens ganska exklusiva doft, så är det dock å andra sidan mången livsbejakare, som ''uppå smaken sätter värde''. Ty surströmming, rätt behandlad från inläggningen till ''luftningen'' och uppläggningen på fatet, *är* en delikatess för den, vars smakpapiller blivit väckta för denna vår fiskkonserveringsindustris i absolut särklass stående produkt.

Men det var om ''rakaure' 'här skulle talas. Rakauren är resultatet av en specifikt norsk konserveringsmetod av laxöring (även lax användes), som består i att fisken genom jämförelsevis svag saltning och lämplig tidpunkt (relativt tidigt på sommaren) för insaltningen bringas i lindrig jäsning, således i någon mån påminnande om strömmingens ''förädlande'' till surströmming.

Den som haft närmare beröring med vår fjällbefolkning har nog knappast kunnat undgå att vid något tillfälle stifta bekantskap med dess ''surfisk''. Faktiskt kan man ej undslippa att stifta den bekantskapen, ty lukten är så fruktansvärd, att den ej *kan* undgås, även om man befinner sig kilometervis från luktkällan. Den är på många håll fjällbefolkningens förnämsta delikatess och reserveras oftast till söndagsmat. Skulle man under strövtåg en vinterdag i dessa surfiskens nejder råkat ha glömt almanackan hemma och ''tappat bort'' dagarna samt möts av denna speciella surfiskdoft, så kan man som regel hålla 10 mot 1 att det är en söndag. Liksom även att, om man råkat förlora orienteringen, man endast har att gå dit näsan pekar (!) för att nå närmaste by. Den lappländska surfisken är ''frygtelig'' för vanliga människors såväl luktorgan

som gommar. För att bli riktigt 'fin' får den ytterligt obetydligt saltade fisken stå och surna i ladugården, där den rådande värmen o. s. v. behagligt påskyndar processen. Om vår lappländska surfisk som sagt ur såväl lukt- som smaksynpunkt hör till det värsta som tänkas kan för den på detta speciella kulinariska område mindre försigkomne, så är det å andra sidan något helt annat med den norska ''rakauren''. Skillnaden mellan denna och den lappländska surfisken är att den förra visserligen är jäst men ej som den senare sur eller skämd, eller bör åtminstone ej vara det. Rakauren saltas visserligen svagt och helst relativt tidigt på sommaren (i motsats till vanlig saltfisk, som helst bör insaltas så sent som möjligt före leken på hösten för att bli god). Men den förvaras efter inläggningen tämligen svalt, i motsats till surfisken, vilken som sagt vanligen placeras i den väl uppvärmda ladugården.

Då det norska beredningssättet möjligen kan tänkas intressera fiskare, som önska litet omväxling med den vanliga saltfisken, införa vi med benäget tillstånd av förf. följande ur Oslo Sportfiskeres årsbok hämtade beskrivning över huru rakauren kommer till. Och vi undra om t. ex. inte riktigt fet fetsik skulle kunna med fördel låta sig behandlas på samma sätt. Alla ha ju ej tillgång på fet laxöring och lax.

Undertecknad har ett par gånger varit i tillfälle att få avnjuta norsk ''raklax'' och kan intyga, att det är en delikatess av allra högsta rang. Lukten generade ej alls; upplagd på fatet var fisken praktiskt taget luktfri. Och jag tror sannerligen ej, att den värste surströmmingshatare skulle ha känt sig nämnvärt obehagligt berörd av det nära bordsgrannskapet. Konsistensen skall vara ungefär som smör och fisken skall såsom sådant *bredas* på det goda norska flatbrödet. Och sköljas ner med en vit, klar, torr och gammal Lysholm. Men jag överlämnar ordet till herr Klaveness med tack för älskvärdheten att låta oss avtrycka det instruktiva och roliga receptet. *R. H—m.*

— — —

"Så komma vi till 'rakaure'n'. I egenskap av fjällman använder jag ordet rakaure, därför att den ej bör heta något annat. Ørret och aure*) äro nämligen två skilda saker. Ørret förekommer *under,* aure däremot *ovan* trädgränsen. Verklig kvalitetsvara får Du emellertid blott av aure'n. Men huru skall man bära sig åt för att få den? Den gör sig nämligen inte själv. Ett enkelt recept gör det inte heller. Du måste *praktisera* och *lära Dig* att lägga in rakaure, innan Du kan påräkna att uppnå ett gott resultat. Lyckligtvis är konsten ej så svår.

Alltså! Är kärlet (fjärdingen) nytt, så behandla det på vanligt sätt med kokhett vatten och enris eller soda, och skölj den sedan grundligt i friskt vatten. Kärlet bör vara av trä, naturligtvis av gran, samt ha två lock, det ena till utvändigt och det andra till invändigt bruk. Rensa fisken väl, ju grundligare dess bättre. D. v. s. gälarna och "blodranden" skola omsorgsfullt avlägsnas. Träffar Du på en person, som påstår, att blodranden ej skall avlägsnas, så bed honom holde kjeft. Det gör nämligen jag, och man vill ju gärna, att även ens medmänniskor skola uppföra sig korrekt. Samma sak gäller slemmet. Du bör t. o. m. skrapa fisken för att få den riktigt fin i fjärdingen. Vad storleken på fisken angår så kan denna variera mellan ett halvt och två kilo; en jämn storlek är dock av praktiska skäl bäst. Fiskens kött skall vara rött, lägg märke till detta. Köttets färg spelar i vanliga fall ingen roll. Det är ej riktigt, då man påstår motsatsen. I pannan eller grytan gör sig vitt kött lika bra som rött. Men i "rak-fjärdingen" gäller emellertid, besynnerligt nog, en annan regel. Om orsaken härtill få vi låta de lärde tvista. Faktum är, att i fjärdingen skiljer sig det ljusa köttet ofördelaktigt från det röda, dock utan att vålla någon skada på innehållet för övrigt. Vidare får fisken ej vara fångad med ljuster, lika litet som den får ha dött på nätet och blivit vit. Dessa två sista omständigheter bör Du noggrant bemärka, då Du eljest riskerar att få innehållet i fjärdingen skadat.

Så börja vi då med inläggningen. Först litet salt i botten på fjärdingen, men bara litet, naturligtvis inte finsalt utan halvgrovt sådant. Nu tar Du fisk efter fisk, strör litet salt från huvudet och längs efter buken, men observera, bara litet, och lägger den med buken upp, tätt, tätt, till dess att botten på fjärdingen är gott täckt. Så strör Du först litet salt och därpå litet socker ovanpå laget, men alltjämt bara litet av båda delarna. Varvet må med andra ord ej helt täckas med salt. Med sockret är det ej så förfärligt noga. I gamla tider

*) Ørret och aure olika norska namn på insjööringen.

begagnade man malt i stället för socker. Har Du fisk nog för att fylla hela fjärdingen på en gång, så håller Du naturligtvis på till dess att fjärdingen är fylld. När detta är gjort, lägger Du det inre locket med en sten på över innehållet för att få detta under press. Innehållet sjunker då undan för undan och bildar ett kompakt helt som sardiner i en burk. Om Du själv fångar fisken under vistelse på fjället, så kan Du lägga in fisken undan för undan, även om det bara blir ett par fiskar om dagen. Det inre presslocket bör dock alltid komma till användning, om ock med mindre tyngd på. När fjärdingen är full, sättes den med presslocket på undan på ett fredat ställe, där den ej är utsatt för sol och spyflugor.

Detta var nu några allmänna råd med hänsyn till själva inläggningen. Emellertid är ämnet ej uttömt härmed. Så vi få nog gå det en smula närmare in på livet. När skall fisken fångas? Svaret härpå kan ej bliva generellt. Vistas Du i koja på högfjället bör Du börja inläggningen vid högsommartiden, d. v. s. i mitten av juli. Luften på fjället är nämligen så kylig och bakteriefri, att Du får rakauren färdig och fin lagom till jul. Jag vet att många anse, att denna tidpunkt för inläggningen är för tidig. Fisken kommer att ruttna, säga de. Jag svarar även här: hold kjeft! Vill Du ha fin vara, rakaure av högförnäm kvalitet, så skall fisken vara inlagd under juli —augusti för den händelse man vill se den "färdig" vid jultiden. Utan tvivel kan den bli fullt njutbar, även om den lägges in senare, till och med i mitten av oktober. Vanligen blir den emellertid då hård och "omogen". Kvalitetsvaran skall nämligen vara mjuk, så mjuk att Du kan breda den på flatbrödet, om Du önskar. Men denna mjukhet i konsistensen får rakaure'n ej förrän den är vederbörligen utjäst. Alltså bör den ha tid på sig.

Skall rakaure lukta? Ja! I fjärdingen skall den lukta, meget endog, saerdeles meget endog. Fy faen, hvor den skal lokte i koppen, hvis den lager sig godt! Och Du skall kunna höra jäsningen. Om Du lägger örat intill fjärdingen, så skall Du kunna höra den "viska". Då kan Du börja gnugga Dig i händerna och låta munnen vattnas! På fatet luktar emellertid ej rakaure'n med mindre Du sticker näsan alldeles intill den.

Huru skall nu rakaure serveras? Den skall tagas upp ur fjärdingen som den ligger. Du skall alltså inte rota och röra omkring efter de vackraste fiskarna. Och den skall ej vattläggas. Detta är just en av finesserna. Har Du saltat fisken så starkt, att den måste vattläggas, blir den för det första inte "rak' d. v. s. utjäst. Vidare tappar rakaure sin karaktär om den vattlägges. Den reduceras härigenom från särdeles god till mycket god eller blott god. Lägg för all del märke till detta. Rakaure'n skall därför bara helt lätt tvättas ren i friskt vatten, skiljas från ryggbenet med en skarp kniv och sedan delas upp i passande bitar. Dessa uppläggas på fatet med skinnet ner, köttet skrapas från skinnet och ätes till flatbröd med smör och kaffe. (Vi föredraga Dahls "Bayer". Övers. anm.). En dram eller två? Efter behag, käre vän. Jag vill blott avråda från genever, då denna är ju kryddad. Lysholm är mannen! Fin rakaure med godt flatbrød, gott smör och Lysholm, som ju beständeligt är god, det kallar vi för en festlig anrättning. Kan så frugan Din pryda bordet i stil med stunden, kan Du utan skamkänsla invitera vem som helst, såvida han väl att märka sätter pris på rakaure.

Än äro vi i alla fall inte färdiga med ämnet. Transporten från fjället och förvaringen tarva även ett par ord. Låt fjärdingen stå kvar uppe i fjället så länge som möjligt. Måste Du emellertid taga den med när Du drager ner till bygden, så doppa en ren handduk i vatten, lägg sedan den-

na enkel eller dubbel över fjärdingen och tryck på locket. På så sätt undviker Du att laken leker ut, och Du kan utan risk anbringa fjärdingen på en klövjesadel. När Du kommer hem tager Du bort handduken och ställer fjärdingen på ett lämpligt ställe i källaren. Men — huru är förhållandet mellan Dig och Din fru? — Eller har Du hyresgäster i huset, särskilt i bottenvåningen? Fjärdingen omger sig nämligen inte med någon vällukt. Detta bör Du komma ihåg. Den kan förorsaka skilsmässa och uppsägning av hyreskontrakt. Jag har dock för min del haft rakaure i källaren utan någon olägenhet. Jag har ävenledes hämtat ner rakaure från fjället strax före jul med utmärkt resultat. Några råd härvidlag dristar jag mig emellertid ej att ge. Förhållandena kunna nämligen vara så skiftande, att de ej låta sig inordna under några bestämda regler. Kan rakauren få stå kvar uppe i fjället till dess den skall användas, så är detta bäst. Så mycket är säkert. Men alldeles nödvändigt är det inte. Kan Du ordna det så att fjärdingen får stå kvar i fjällbygden för vidare transport hem senare, så är Du välbärgad. Emellertid kan den även förvaras i källaren hemma eller på annat friskt och frostfritt ställe där lukten ej generar.

"Men — med övning följer mästerskap. Och det bör envar verklig fiskare taga sikte på.

Till sist: Nästa gång fjärdingen skall användas för inläggning av rakaure bör den ej urkokas, såvida ej innehållet blivit skämt. Den skall blott väl tvättas i rent vatten, gärna sandskuras. Den använda fjärdingen innehåller nämligen en jästsvamp, som Du skall vara mycket rädd om. En begagnad rakaure-fjärding är därför sina pengar värd. Det var med hjälp av en gammal ostfjärding från Voss som Dr. Sopp lyckades kultivera jästsvampen till vår berömda Bergensiska gammalost. En gammal kvinna hade begagnat fjärdingen för förvaring av ostsorten och bragte Dr. Sopp densamma, har han själv berättat. Alltså far varsamt fram med "rak-fjärdingen". Den spelar en betydande roll med hänsyn till resultatet".

Stor lax.

Av *O. O—n.*

I slutet av augusti 1934 fångade herr Bror Modin, Edefors, Harads, en lax på 34 kg. nedanför Edeforsen i Lule älv. Laxen, som givetvis, var en hane, hade fastnat i ett nät. Laxens längd mättes tyvärr ej.

Herr Modin har däremot välvilligt sänt mig ett skinnstycke av laxen, för att jag skulle få tillfälle att med tillhjälp av fjällen bestämma åldern etc. Enligt fjällen skulle laxen hava varit sex år gammal, därav tre år i älven och tre år i havet. Fångsten ägde m. a. o. rum under dess sjunde sommar. Längden vid varje års slut har enligt fjällen varit: 4, 11, 18, 42, 96, 130 cm., om man räknar med en längd av 130 cm. vid fångsten, vilket ej bör vara långt ifrån det riktiga.

Tillväxten skulle alltså ha varit rent fantastisk. En tillväxt under andra havsåret från 42 till 96 cm. motsvarar ju en viktökning från c:a ½ till 9—10 kg., medan en tillväxt från 96 till 130 cm. motsvarar en viktökning av från 9—10 till 34 kg. Omkring 25 kg.:s viktökning på ett år alltså.

Detta förefaller ju orimligt, varför jag ansåg mig böra räkna med, att jag antingen feltolkat fjällen eller fått en skinnbit av en annan lax.

Vad en feltolkning av fjällen beträffar, föreföll mig en sådan långt ifrån osannolik, då såväl första som andra havsåret visade en antydan till en extra årsgräns eller s. k. "check" inuti i årsringen. Dessa "checks" äro belägna vid längden 31 och 78 cm. Kanske de också i själva verket beteckna årsgränser och laxens havsålder alltså skulle vara fem år i stället för tre?

För att övertyga mig härom har jag bett den främste laxfjällexperten här i landet och i ett av våra grannländer granska fjällen. Även de hava dock bestämt åldern till 3 + 3 år. De tveksamma gränserna ha de ansett vara "falska årsringar" eller "checks".

Även om dessa "checks" skulle vara verkliga årsringar, blir f. ö. tillväxten lika fantastisk i alla fall, då den yttersta årsringen, som visar den största tillväxten, (d. v. s. viktökningen), ej uppvisar någon sådan "check".

Återstår alltså, att fjällen ej härstamma från den stora laxen. Men denna möjlighet förnekar herr Modin bestämt. Han har nämligen saltat ned denna stora lax ensam för sig och kunde f. ö. lätt skilja den från andra laxar genom sidornas stora bredd. Någon förväxling skall icke ha ägt rum.

Utan att alldeles våga lita härpå, anser jag saken ha så pass stort intresse, att den gärna kan bli känd. När man fångar nästa 34-kilos lax och tar vara på fjällen av den, kanske man kan få någon ledning för bedömandet även av detta fall.

Detta är säkerligen en av de största laxar, som fångats i våra älvar. Dess storlek är dock icke enastående. Sålunda erhölls i tinfisket vid Edefors omkring år 1920 eller något av de närmast följande åren två laxar, som båda vägde 33½ kg. per styck, enligt meddelande av överlantmätare F. Granlund, Luleå, som själv var med om fångsten. Från Skällarim i Lilla Lule älv har jag erhållit uppgift om en lax på 33 kg. styckad (mer än 20 kg. kunde ej vägas på ett vanligt betsman) och från Njuoravuolle i Stora Lule älv om en liknande på 32 kg. Vid Ligga i Stora Lule älv skall man enligt uppgift hava fångat en lax, varav vardera sidan vägde 20 kg. och ryggen 2 kg. Från Pite älv har jag fått uppgift om en 35 kg.:s lax.

I detta sammanhang kanske det kan vara av intresse att erinra om några andra rekordlaxar. Svenskt rekord (om man bortser från den tyvärr okontrollerbara uppgiften från Ligga) torde innehas av den lax, som föreståndaren för laxodlingsanstalten vid Västerflo fångade i Faxälven hösten 1914. Den vägde 36 kg. Finskt rekord torde hållas av en lax på 35 kg., som i början av september år 1896 fångades i Kymmene älv, medan det norska rekordet innehas av en 36 kg.:s lax, fångad på spö i Tana älv i juli månad år 1928. Rekordet för Tana älv var förut 33½ kg., satt år 1879.

Om statens olycksfallsförsäkring för fiskare.

Radioanförande av landshövding *Malte Jacobsson* den 28 september 1935.

Geijers bekanta strof ”Ensam i bräcklig farkost” anföres ofta som ett det bästa uttryck för mänsklig osäkerhet i tillvaron. Det är få människor, som ha en så riskfylld existens som fiskarna. Farkosten är numera icke så bräcklig, och fiskaren är kanske icke heller ensam, men så ger han sig också ut på större äventyr än förr, och farorna, som hota honom, bli därför i stort sett desamma. Han har sällan sitt öde i egna händer. Efter en svår storm kommer alltid rapporterna om ”olyckorna på havet”, och efter olyckorna för fiskaren kommer eländet för fiskarfamiljen. På hundra fiskare komma årligen omkring femton olycksfall.

Det borde vara en självklar sak för alla fiskare att i tid vidtaga åtgärder för att skydda sig själv och sin familj mot de ekonomiska verkningarna av eventuellt inträffande olycksfall. En olycksfallsförsäkring är vanligen rätt kostsam och den allmänna och obligatoriska olycksfallsförsäkringslagen, som gäller för alla som äro anställda i annans tjänst, kan i regel icke komma till användning för fiskare. De äro ju självständiga yrkesutövare. Med tanke på de bekymmersamma ekonomiska förhållanden, under vilka fiskarna leva, ha statsmakterna emellertid ansett det nödvändigt att anordna en särskild olycksfallsförsäkring för fiskare. Denna särskilda fiskarförsäkring, vilken handhaves av Riksförsäkringsanstalten och av dess ombud å olika fiskeplatser, har tillkommit uteslutande i syfte att bereda fiskarna, alltså de försäkrade, en fördel. Den är således icke avsedd att lämna staten någon ekonomisk vinst; tvärtom betalar staten alla förvaltningskostnaderna för försäkringen samt betydligt över hälften av kostnaderna för ersättningarna.

Tack vare att staten på detta generösa sätt gör en betydande insats till fiskarnas fromma, ha premierna kunnat hållas verkligt låga. De lägsta premierna, i den lägsta ersättningsklassen, utgå med endast 6 kronor, och de högsta premierna, i den högsta klassen, utgå med 10 kronor årligen. För denna högsta premie är den försäkrade vid sjukdom till följd av olycksfall berättigad till dels ersättning för erforderlig läkar- och sjukhusvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel, såsom enklare konstgjorda lemmar o. dyl., dels nödig kostnad för resa till och från läkare och sjukhus, dels ock sjukpenning, som vid full arbetsoförmåga i högsta ersättningsklassen utgår med kronor 2:20 per dag. Vid invaliditet utgår livränta i samma klass med belopp intill 800 kronor om året, i undantagsfall ända upp till 1.200 kronor för år. I händelse av dödsfall utgår, förutom begravningshjälp, årliga livräntor till efterlevande änka och minderåriga barn samt i vissa fall till föräldrar.

Genom en tilläggsförsäkring kan vederbörande fiskare även försäkra sig mot olycksfall utom det egentliga fiskearbetet, t. ex. vid arbete i hemmet, vid vedhuggning, reparationer å bryggor och båthus, i eventuellt jordbruksarbete. Premierna för denna tilläggsförsäkring är i högsta klass endast kronor 3:50 om året.

Jag skall tillåta mig anföra några exempel på hur olycksfallsförsäkringen för fiskare verkar.

En fiskare från Hönön i Bohuslän fick den 4 januari 1935, då han var ute på snurrevadsfiske, ett så hårt slag å ena benet av snurretåget, att brott uppstod på lårbenet. Riksförsäkringsanstalten har hittills utanordnat ersättning i anledning av skadan med tillhopa omkring 700 kronor, och kommer frågan om ytterligare ersättning i form av sjukhjälp och invalidlivränta att upptagas till prövning, så snart av anstalten infordrat läkarutlåtande inkommer.

En annan fiskare, från Koster, likaledes i Bohuslän, råkade den 20 april 1935 under sågning av bräder, som han skulle begagna till sin brygga, halka på en stock, varvid högra handen kom i beröring med sågklingan. I anledning av olycksfallet, som bland annat medfört förlust av högra tummen, har anstalten tillerkänt fiskaren dels sjukpenning och ersättning för läkarvård m. m. med tillhopa omkring 235 kronor, dels ock livränta tills vidare för viss tid å ett belopp av 266 kronor 67 öre för år räknat. Frågan om den skadades rätt till ytterligare ersättning kommer att prövas framdeles.

Riksförsäkringsanstalten har under innevarande år fastställt invaliditetsersättning till en fiskare från Dyrön i Bohuslän, som under fiske i Nordsjön ådragit sig brott på ena lårbenshalsen. Anstalten, som på grund av olycksfallet tidigare till denne fiskare utgivit sjukpenning och ersättning för sjukvård m. m. med över 1.600 kronor, har därvid tillerkänt honom livränta å ett belopp av 600 kronor för år räknat.

En fiskare från Össby på Öland omkom genom drunkning den 18 april 1935 under upptagning av torskrevar. Anstalten har i anledning av dödsfallet tillerkänt den avlidnes änka och två minderåriga barn årliga livräntor å tillhopa 700 kronor, varjämte begravningshjälp utanordnats med 120 kronor.

Ännu ett exempel. En fiskare från Rönnäng i Bohuslän råkade den 29 maj 1935 vid passning av nätlinan få denna runt vänstra benet med påföljd, att han drogs ned i djupet och drunknade. Anstalten har tillerkänt den avlidnes änka och minderåriga son årliga livräntor å tillhopa 500 kronor samt utgivit begravningshjälp med 120 kronor.

Som framgår av dessa exempel är det mycket stora förmåner, som för en ringa premie kan erbjudas en fiskare, som råkat ut för en olycka. Man kunde därför förvänta, att *alla fiskare* skulle begagna sig av denna för dem så förmånliga institution, som nu verkat sedan 1918. *Det är emellertid ännu många, som lättsinnigt lita på sin lycka.* Av alla Sveriges fiskare äro endast en tredjedel försäkrade. I Bohuslän är det litet bättre. Där är något mer än hälften delaktiga i denna försäkring. Men ännu är det cirka 3.000 fiskare enbart i Bohuslän, som stå utanför.

Här bör snarast en ändring ske. Jag ser fiskarförsäkringen bland annat som ett nödvändigt led i närmast Bohusläns försörjning. Den inkomst, som fisket ger, är i regel mycket knapp; de slantar, som kunna sparas, äro följaktligen små, och olycksfall drabba därför tungt den enskildes och hela fiskarsamhällets ekonomi. När den enskilde icke kan klara sig, faller han vänner eller det allmänna till last. Fiskarsamhällena ha emellertid en mycket ansträngd ekonomi. De tåla inte vid att utbetala några vidare understöd för genom olycksfall och invaliditet strandsatta medlemmar. Därför är det nödvändigt, att alla fiskare säkra sig inkomster vid olycksfall och trygga familjens ekonomi vid dödsfall genom att inbetala dessa obetydliga premier. *Olycksfallsförsäkringen för fiskare är en statshjälp, som fiskarna inte får visa ifrån sig.* Detta gäller främst i Bohuslän, men har givetvis motsvarande betydelse över allt i riket, där fiske bedrives.

Jag måste vädja till alla fiskare, som ännu icke anmält sig till olycksfallsförsäkrin-

Litteratur.

Nya undersökningar över rödtungan.

Arvid R. Molander: Further data concerning the witch.

Orvar Nybelin: Über Eier und Larven der Rotzunge. (Svenska Hydrografisk-Biologiska Kommissionens skrifter. Ny serie: Biologi, Band 1, nr 6 och 7).

I ovannämnda bägge arbeten behandlas rödtungans biologi och dess förekomst i Kattegatt, Skagerack och Nordsjön. Det väsentliga undersökningsarbetet har under åren 1922—1930 utförts ombord på undersökningsfartyget Skagerak.

Det svenska rödtungefisket bedrives endast av bohusfiskare och det viktigaste fångstredskapet är snurrevaden. Före år 1921 fiskades rödtungan så gott som uteslutande i Skagerack. Sedermera började emellertid fiskaren söka rödtungan även ute i Nordsjön. Den i Göteborg ilandförda fångsten av rödtunga uppgick 1919—1926 till över 1 million kg. årligen. År 1927 ägde en markerad nedgång i fångsten rum i samband med införandet av minimimått på rödtungan på 30 cm. Fångsten i Skagerack har även efter detta år fortsatt att sjunka medan totalfångsten under åren 1930—33 åter stigit till omkring en million kg. beroende på ett allt mera utökat fiske i Nordsjön, vilket från och med 1930 givit ungefär hälften av utbytet.

Tidigare antog man att rödtungan tack vare sin rikliga förekomst på större djup i Skagerack och Norska rännan också förrättade sin lek inom dessa områden. De svenska undersökningarna ha emellertid visat att så ej är fallet. Lekmogna rödtungor har med undantag för en smärre förekomst i Kattegatt endast påträffats ute i mellersta och norra Nordsjön och här på grundare vatten — ungefär mellan 70—160 m. djup — än det djup i Skagerack där den huvudsakligen fångas. Även förekomsten av rödtungans ägg och pelagiska larver, vilken del av undersökningarna utförts av *Nybelin,* visar att leken äger rum över de mindre djupa områdena ute i Nordsjön. Således erhölls i alla de talrika håvproven inga ägg eller tidigare yngelstadier i Skagerack, men rikligt med sådana ute i Nordsjön under högsommaren, då leken nyligen ägt rum. Däremot har under hösten äldre rödtungelarver tagits även i Skagerack. Beståndet av rödtunga i Norska rännan och Skagerack rekryteras således på så sätt att ynglet med havsströmmarna transporteras hit från lekplatserna i Nordsjön. Här omvandlas nu de pelagiska rödtungelarverna och övergå till bottenlivet samt kvarstanna sedan utan att företaga några nämnvärda vandringar till dess de nå lekstorlek, då upp- och utvandringen till Nordsjölekplatserna vidtager. Rödtungan blir lekmogen först då den nått en längd av omkring 30 cm. och är den då 4 eller 5 år gammal. De större rödtungorna upp till 40 cm. längd, som huvudsakligen tagas på lekplatserna i Nordsjön, bli 6 till 9 år gamla. Honorna förekomma i majoritet i fångsterna, alldeles särskilt från de djupare områdena. Tillväxten är något större i Nordsjön och Kattegatt än i de djupare delarna av Skagerack. Rödtungan i Skageracksområdet förekommer talrikast på ett djup från 150 till omkring 300 m. Bottenvattnet har här en salthalt av 3,4—3,5 % och en temperatur av 6—7° C. Rekryteringen av de olika årsklasserna inom Skagerack och Nordsjöområdet är jämn, dock med 1921 årsklass som den rikaste under den 10-årsperiod undersökningarna pågått.

Dessa omfattande svenska undersökningar över rödtungan ha på ett övertygande sätt klarlagt en av våra viktigare havsfiskars förekomst och biologi och utgöra ett säkert underlag för de slutsatser, som kunna dragas, angående inverkan av fisket på beståndet. Av särskild betydelse torde vara att icke fisket på lekplatserna i Nordsjön utökas allt för mycket, då man i så fall måste räkna med en tillbakagång av beståndet icke blott härstädes utan även inom Skageracksområdet. *Sten Vallin.*

---

gen för fiskare, att snarast gå in till ett av de riksförsäkringsanstaltens ombud för fiskarförsäkring, som finnas i alla fiskelägen. Ombuden lämna ut de formulär, som behöva ifyllas för anmälan om försäkring.

Olyckan kan när som helst vara framme, handla därför omedelbart.

(Införes med benäget tillstånd).

I KORTA DRAG

Sveriges deltagande i det internationella rådets för havsundersökningar arbeten. Genom beslut den 18 oktober 1935 har K. M:jt under förutsättning av att riksdagen beviljar medel för ändamålet, biträtt framkommet förslag om de internationella havsundersökningarnas fortsättande under ytterligare 5 år, räknat fr. o. m. den 22 juli 1936, samt Sveriges anslutning härtill.

Fiskimporten. Genom beslut den 18 oktober 1935 har K. M:jt ej funnit en framställning från Svenska ostkustfiskarnas centralförbund om verkställande av utredning angående de åtgärder, som från statsmakternas sida borde och kunde vidtagas i syfte att bereda ostkustens fiskare största möjliga skydd mot konkurrens med importerad fisk, föranleda någon åtgärd.

Bidrag till fiskeförsök vid Harviks fiskodling. Genom beslut den 6 september 1935 har K. M:jt anvisat ett belopp av 2.500 kronor till Lantbruksstyrelsens förfogande att av styrelsen utdelas såsom understöd till Harviks fiskodlingsförening med högst 500 kronor per år i ersättning för av föreningen verkställda fiskeförsök av mera allmän betydelse.

Söndagsvila. Genom beslut den 18 oktober 1935 har K. Maj:t ej funnit en framställning från Ångermanlands kustfiskareförbund om införande av förbud under viss tid av året mot strömmingsfiske natten till sön- eller helgdag m. m. föranleda någon åtgärd.

Utfiskning av laxyngeldammar. Den 8 oktober avslutades utfiskning av Nolbydammen vid Njurunda, Sundsvall, om c:a 5 hektar. Av 70.000 insatta laxyngel erhölls nu 59,400 st. ensomriga laxungar med en sammanlagd vikt av 234 kg. Förlustprocenten var sålunda endast 15,2 och medelvikten var 3,94 gr.

Under tiden 10—20 oktober utfiskades den av lantbruksstyrelsen arrenderade stora dammen vid Svanhälla, Agnesberg, utanför Göteborg om c:a 13 hektar. Av insatta 42.000 vänernlaxöring (lax hade i år ej kunnat anskaffas) erhölls 25.100 ensomriga ungar med en sammanlagd vikt av 364 kg. Förlustprocenten var 39,3, längden var 8,5—15 cm. och medelvikten 14,5 gr.

Ålyngelsamlare vid Kungsfors i Viskan. Genom dom den 12 oktober 1935 har Västerbygdens vattendomstol dels berättigat Lantbruksstyrelsen att i Viskan vid Kungsfors dammbyggnad, Borås, uppföra en ålyngelsamlare, dels förklarat dammägaren skyldig att mot en engångsersättning av kronor 500:— för framtiden tillsläppa för ålsamlaren erforderlig vattenmängd.

Krokfiskeförbud, bland annat såsom medel mot tjuvfiske. Genom beslut den 10 oktober 1935 har K. Mj:t ej funnit skäl göra ändring i länsstyrelsens i Värmland beslut

om införande av vissa fiskeförbud i Byssjön, Eda socken, varöver besvär anförts. Förbuden gällde dels fiske med angel och ståndkrok under två år, dels allt krokfiske under tiden 1 november—30 april under åren 1935—1937. De avse att upphjälpa det genom ett hänsynslöst rovfiske, framförallt av icke fiskeberättigade personer decimerade fiskbeståndet, ävensom att i någon mån minska ifrågavarande tjuvfiske.

Fångst av undermåliga kräftor. Genom beslut den 4 oktober 1935 har K. M:jt medgivit rätt för fiskeriinstruktören O. A. Sundberg att i och för inplantering i tvenne sjöar i Gävleborgs län låta genom viss person i sjön Rämen vid Rämshyttan i Kopparbergs län fånga kräftor under 9 cm. längd. Kräftbeståndet i nämnda sjö är mycket stort och därför i behov av gallring.

Ullhandskrabban. Ett nytt fynd av ullhandskrabba har i dagarna gjorts vid Djursholm.

Härjämte kan nämnas att det första exemplaret av vid Zool. Institutionen i Hamburg märkta ullhandskrabbor i dagarna återfångats i norra Tyskland. Krabban hade på 12 dygn tillryggalagt en sträcka av 53 km., således en ganska bra dagsmarsch.

Nöjesfiskare illa ute. För misshandel och brott mot annans frihet m. m. voro fiskarne Karl och Gustaf Andersson i Skälbottna den 5 september tilltalade vid Södra Roslags häradsrätt. Ingenjör Gunnar Malmsten i Stockholm hade anmält, att han och hans trettonårige son den 30 juni metat utanför Östra Lagnö vid Ljusterö i Stockholms skärgård. Därvid kommo bröderna Andersson och började gräla på honom för att han fiskade i deras vatten. Malmsten invände, att han befann sig på fiskevatten, som tillhörde lantbrukaren David Hagström, och att han hade Hagströms tillåtelse att meta. Bröderna Andersson började då slå honom, sökte ramma hans båt och slutade med att binda honom, varefter de förde både Malmsten och båten till Granö, där de själva bo.

Inför rätten anförde bröderna Andersson, att Malmsten flera gånger fiskat i deras vatten. Vid ifrågavarande tillfälle var det Malmsten, som först grep till våld, och det var i rent försvarssyfte, som bröderna bundo honom. De ansågo sig ha full rätt att ta båten, då fiskerättsinnehavare enligt lag har rätt att lägga beslag på tjuvfiskares redskap. Målet uppsköts.

Sportfiskets och jaktens ekonomiska betydelse i U. S. A. I Förenta Staterna lösas för varje år c:a 7 millioner fiskekort och 6 millioner jaktkort, som tillsammans inbringa omkring 12 millioner dollar, en summa som av staten användes till fisk- och viltbeståndets främjande. Man har beräknat, att på fiske- och jaktturerna med resekostnader och utrustning depenseras omkring 650 millioner dollar årligen. Väl utvecklade fiske- och jaktmöjligheter erbjuda sålunda stora ekonomiska fördelar.

Stor karp. Fiskmästaren i Kristianstads län, G. Isaksson, har till redaktionen inberättat om en i Osbysjön den 9 oktober i år fångad karp av 11,5 kg.:s vikt. Längden 78 cm., höjden 27 cm. och åldern enligt fjällprov cirka 17 år. I sjön fångas årligen en och annan karp, men vikten har förut ej överstigit 7,5 kg.

Denna karp måste nog för vårt lands vidkommande betraktas som en ganska osedvanlig bjässe. Lilljeberg anger som maximivikt 23—27 skålpund (10—11,5 kg.). I sydligare länder når den en vikt av 15—17 kg. och i Kaspiska havet sägas karpar av nära 30 kg.:s vikt ha fångats.

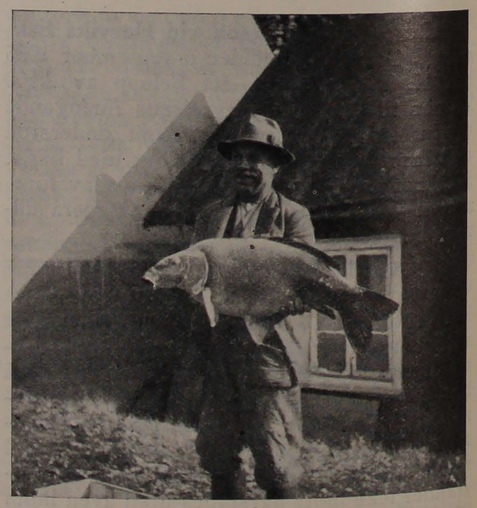

Karp 11,5 kg.

Japans havsfiske. Japan är det land, som disponerar det mest inbringande havsfisket. Vilka väldiga värden, som det ostasiatiska öriket avvinner havet, framstå tydligt när man jämför en del olika länders tributer från havet med varandra. Om man uppskattar totalhavsfångsten i världen till i runt tal 11 millioner ton och man kan konstatera att Japan härav inhöstar c:a 3,5 millioner ton, så kan Japan sålunda för sin del bokföra ungefär ⅓ av havens avkastning. Som n:r 2 i ordningen på havsfiskets gebit kommer Ryssland, som lär upptagas för en fångst av nästan 2 millioner ton. På tredje plats följa så Förenta Staterna, som år 1929 uppvisade en fångstsiffra av 1,25 millioner ton. Härpå följa Norge och Storbritannien med fångst år 1929 av c:a 1,1 million ton vardera.

De viktigaste fiskarna i det nordliga japanska fiskeområdet äro laxarna, av vilka det på såväl den asiatiska som den amerikanska kusten av norra Stilla havet finnas flera arter. Den värdefullaste är Kungslaxen (amerikanarnas King salmon el. Quinnat). Denna har en genomsnittsvikt av 8 till 10 kg. men kan uppnå en högsta vikt av ända upp till 40 kg. Fångsten äger rum vid tiden för början av laxens lekvandring utanför eller i flodmynningarna. Bland de olika laxarterna må vidare särskilt nämnas "ketalaxen", den för Japans vidkommande vanligaste arten. Köttet av denna laxart skattas ej så högt, men av rommen beredes en kaviar, som på senare tid letat sig vägen även till Europa. Denna mycket grovkorniga ketalaxkaviar igenkännes på sin starkt orangegula färg. Den framställes f. ö. ej blott i Japan utan även i Sibirien och på Nordamerikas västkust.

Mycket viktig för Japan är fångsten av kungskrabban, som huvudsakligen äger rum i det kallare vattenområdet omkring Hokkaido, Kurilerna, Kamtschakta och sibiriska kusten. Denna krabba beredes till konserv, bekant även här i landet under beteckningen crab meat.

Som en betydande del i Japans fångst ingår även bläckfiskar och tång. Bläckfiskarna skattas i egenskap av livsmedel lika högt som i södra Europa, och de fattas aldrig på något fisktorg i Japan. Användningen av havstång är mycket mångsidig. Den utnyttjas ej blott för utvinning av jod och stärkelse, till framställning av gelatin, lim, hårpomador, papper, fodermedel o. s. v. utan i stor utsträckning även som livsmedel. Vi kunna här näppeligen göra oss en föreställning om vilken stor roll, som algerna i Japan spela som näringsmedel. Sålunda ätes den s. k. remtången (Laminaria), torkad och vid anrättningen uppmjukad i sojasås. Även för soppor och beredandet av mellanrätter komma olika havstångarter till användning.

Det är under dessa omständigheter, då fisket och dess produkter spelar en så stor roll i folkets dagliga liv ej att förundra sig över, att allt vad som har med fisk och fiske att göra kommit att utöva starkt intryck på det japanska folkets religion, konst och själsliv. I de gamla sagorna gå havet och fisket ofta igen. Även i de japanska sagorna förekommer, liksom i andra folks sagor, broderstvisten. Och i den japanska sagan utgöres orsaken till tvisten betecknande nog av en metkrok. Tai'en, som i Japan är en av de högst skattade fiskarna, kan nästan betecknas såsom en nationell symbol bredvid den uppgående solen och Chrysanthemum'en.

Sch. i "Der Angelsport."

Hur Ore pastorsämbete fick sitt sigill. Ur Karl-Erik Forsslunds berömda arbete "Dalälven från källorna till havet" hämta vi efterföljande roande och sanna beskrivning av huru det gick till när Ore pastorsämbete i Dalarne fick sitt sigill.

"Ore pastorsämbete har sitt eget sigill, och det har sin historia, som nuvarande kyrkoherden berättar så här:

'Oreprästerna hade alltid varit kända för sitt livliga intresse för fiske, något vartill den intill liggande vackra och förr fiskrika Oresjön också inbjudit. Den till sin kroppshydda väldige kyrkoherden Carl Wilhelm Carlsson, död 1867, utgjorde heller intet undantag från denna regel. Det hörde just ej till ovanligheten att församlingsbor, som kommo till prästgården i expeditions- och själavårdsärenden, fingo vänta en god stund på sin herde, medan han var upptagen av sina nät och krokar. Så hände det sig att dåvarande biskopen, Fahlcrantz, kom oanmäld på besök. Även han fick vänta på kyrkoherden, som efter vanan var ute på sjön.

Då man senare efter en god och riklig middag satt och samspråkade om församlingsfrågor, kom kyrkoherden att nämna att pastorsämbetet saknade sigill. 'Den saken skall jag styra om', lovade biskopen. Och han höll ord. Efter någon tid fick kyrkoherden mottaga ett sigill, vars mittfält

Ore pastorsämbetes sigill.

framställer en fiskare i hans båt, bärgande sina nät. Under står: 'Luc. 5: 10'. (Frukta icke, härefter skall Du fiska människor). Detta är alltjämt pastorsämbetets sigill — ett minne såväl av Ore-prästernas lilla svaghet som Västerås-biskopens älskvärda fyndighet."

Observera den storvuxne fiskaren i båtens akter. Kyrkoherde Carlsson skall ha varit en jätte.

Smörgåsfisket på nationalparken. När flygplanet Södermanland var uppe i Sarekfjällen för att hämta den magnesitmalm, som Höganäsbolaget fått tillstånd att bryta och forsla fram till civilisationen, idkade som man torde erinra sig maskinens pilot Ernst Roll rödingfiske i sjön Perikluoppal, där Södermanland gick ned: han tog fram en smörgås för att styrka sig med, och när en bit av pålägget — rentunga — gick "över bord" var en grann röding ögonblickligen framme och nöp godbiten. Uppmuntrad av denna glupskhet från fiskarna, som aldrig stiftat någon bekantskap med människor, letade hr Roll reda på en krok och drog upp tre rödingar med smörgåspålägget som agn. Beklagligtvis inte tänkande på, att han befann sig inom en nationalpark, där allt våld på naturen är absolut förbjudet.

Och nu har det hänt, som man fruktade, hr Roll har genom ingripande från länsstyrelsen i Luleå blivit stämd för brott mot nationalparksförordningen och har att inför vårtinget i Jockmock svara för sitt brott. Det blir en lång och dyrbar resa.

— Nej, säger hr Roll, jag har förstås erkänt. Och väntar nu bara på min dom, som torde komma att lyda på mellan 75 och 100 kronors böter, enligt vad sakkunskapen utlovar. Dyra fiskar, som till på köpet voro så magra, att det var föga behållning med dem. Men man lär så länge man lever.

Och kanske kan intermezzot tjäna det goda ändamålet att påminna folk i allmänhet om nationalparkslagens stränghet.

En kåsör i Stockholms Tidningen har strängat sin lyra och skaldar med anledning av "flygfisket"

''Flygfiskaren herr Roll han fick ej mycket:
tre fiskar blott à 30 kronor stycket.
Tre fiskar och en smörgås spelar roll
i Jockmokks vårtings stränga protokoll.

Roll lär av detta hemska rödingsmordet
att för sig själv behålla smörgåsbordet.
det är nog ej på särskilt många håll
som smörgåspålägg spelar sådan roll.''

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

Prenumerationspris: 4:— kr. pr år (inkl. medlemsavgift i Svenska Fiskevårdsförbundet). I Finland 60 mark. Lösnummerpris 50 öre Prenumeration å alla postkontor i Skandinavien eller direkt från tidskriftens expedition, adress *Norrtälje*. Rt. Norrtälje 20 och 618. Postgirokonto 90492.

Redaktionens postadress: *Stockholm 5*, Rt. 60 40 74. Säkrast kl. 10,30—11,30 fm. och 4—5 em.

Fiske året runt

i sjöar och skärgårdar huvudsakligen i södra och mellersta Sverige

Av *C. H. Schager.*

Obs.! Studera och efterfölj noggrant gällande fiskestadgar!

November.

Siknät vinkelrätt från bergstränder (i inre skärgårdar).

Nät- och långrevsfisket för övrigt som föregående månad. (För siklöjan grunda nät på lekplatserna).

Mörtstugor för fångst av betesfisk för vinter- och vårbehovet.

Gäddrag. Se föregående månad!

På första bäriga is:

Angelfiske.

Ståndkrok samt mekaniska krokar, där sådana äro tillåtna.

Mörtstugor.

Lakryssjor.

December.

Notfiske för betesfångst där det är öppet vatten.

Angelkrok och pimpelmete på första, bäriga is.

Ståndkrokar ävensom saxar, där sådana äro tillåtna, för gädda och lake utsättas så snart isen är bärig på djupt vatten och med betena cirka ½ m. från bottnen.

Mörtstugor.

Lakryssjor.

Japansk kirurg gjorde fiskstjärt åt kvinna. En tidning omtalar, att det i dagarna är 125 år sedan den beryktade impressarion Barnum föddes, och de amerikanska tidningarna ha passat på tillfället att berätta en massa anekdoter ur hans liv. Bl. a. går nu berättelsen om hur det gick till, när Barnum debuterade.

Barnum fick höra talas om att en negress, som var 168 år gammal, skulle säljas på en slavauktion. Han lånade upp en massa pengar, gick till auktionen och köpte den gamla negressen, varefter han ställde ut henne till beskådande för en entré på några cent. Barnum skickade ut väldiga reklamaffischer, och där stod det med jättelika bokstäver, att den gamla negressen hade varit Georg Washingtons amma. Publiksuccén var fullständig. Men den kunde naturligtvis inte vara i evighet, och när publiken började sina, hittade han på något ännu galnare. Han grundade ett kuriositetsmuseum, vars förnämsta attraktion var en ung kvinna med fiskstjärt. Han fick t. o. m. vetenskapliga auktoriteter att intyga, att stjärten var naturlig, tills han en dag var trött på "sevärdheten" och lugnt och stilla erkände, att "stjärten" var gjord av en japansk kirurg.

Varför det just skulle behövas en kirurg för att förse den unga kvinnan med en fiskstjärt, omtalas ej i bladet. — — — Man kommer ofrivilligt att tänka på kolingens klassiska: "Varför just en bagare?"

Uppsatser och bidrag, avsedda att publiceras i tidskriften, insändas till redaktionen postadress Stockholm 5. Författarna ansvara själva för riktigheten av sina meddelanden. Manuskripten böra därför vid inlämnandet vara väl och definitivt utformade samt tydligt skrivna, om möjligt med maskin.

För sportfisket

utrustar Ni er bäst hos oss.

Vi föra

HARDYS välkända artiklar

jämte övriga ledande fabrikat av såväl svenska som utländska fabriker.

Allt för Fiske — Allt för Sport.

BRÖDERNA SANDSTRÖMS SPORTAFFÄR

Norrlandsgatan 31—33

Tel. växel 23 40 35 STOCKHOLM

FISKODLARE!

Vid köp av utsättningsfisk tillskriv

HARVIKS FISKODLING

Postadr. DANNEMORA

Telefon Dannemora 34 A eller B.

ALL SLAGS FISK.

Begär prislista!

SPECIALITÉ:

Rägnbågsforell, Bäckröding, Karp, Sutare och Gös.

Halvsomrig och ensomrig gädda.

Beställ i tid!

Råd och upplysningar lämnas på begäran.

STATENS UNDERSÖKNINGS- OCH FÖRSÖKSANSTALT FÖR SÖTVATTENSFISKET

Postadress: FISKERIUNDERSÖKNINGSANSTALTEN, DROTTNINGHOLM
Tel. Drottningholm 217

Föreståndare: Byrådir. Dr G. ALM
(Tisd. och fred.)
Övriga dagar Lantbruksstyrelsen
Tel. Stockholm 11 48 07

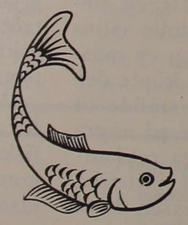

Laborator: Dr O. NYBELIN
Laborator: Dr S. VALLIN
Fiskmästare: G. HÖGSTRÖM

Undersökningar över fiskens ålder och tillväxt, föda, raser, fiskodling, sötvattnens naturbeskaffenhet m. m., fisksjukdomar, bakteriologiska undersökningar och kräftpest spec. genom Dr Nybelin, vattenföroreningar och kemiska undersökningar spec. genom Dr Vallin, fiskemetoder, redskap, statistik och materialinsamling spec. genom fiskmästaren.

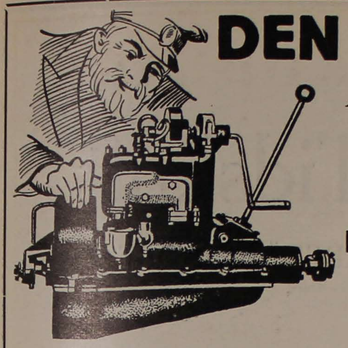

DEN KAN MAN LITA PÅ -

Är fackmannens mening om KARL-ERIK båtmotor.
Även under svåra förhållanden
går den "som ett urverk".
Billig i drift — den idealiska fiskemotorn.

Det är goda hästkrafter, Ni får av en Karl-Erik motor.

KARL-ERIK båtmotorer.

LINDÅS GJUTERI & FORMFABRIKS A.-B.

SVENSKA BINDGARNSFABRIKENS AKTIEBOLAG MALMÖ

'LIMHAMNS' bör det vara!

Vilken fiskare känner icke Limhamns-tågvirket, det gamla beprövade kvalitetsfabrikatet. Se till att "Nystanet i Repkrans" finns på linornas och telnarnas märklappar.

SSBA

OLOFSTRÖMS

Rostfria kokkärl

rekommenderas

Bleckemballage

blankt och dekorerat

Specialtillverkning: Strömmingsburkar

Låge priser. Snabb leverans Tel. 3509

Nordiska Bleckemballagefabriken, Gävle

June-Munktell,

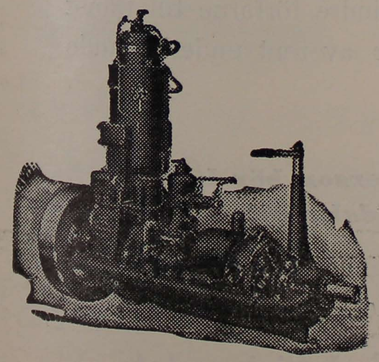

ledande fiskerimotor.

*

Aktiebolaget

Jönköpings Motorfabrik

JÖNKÖPING